

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ

KOMİSYONU

KADINLARIN İŞ VE AİLE YAŞAMLARININ

UYUMLAŞTIRILMASINDA KARŞILAŞILAN

SORUNLARIN TESPİTİ VE ÇÖZÜM

ÖNERİLERİNİN BELİRLENMESİ

ALT KOMİSYONU

TUTANAKLARI

26 Ekim 2021 Salı

KONU

- 1) Komisyonun çalışma usul ve esaslarının belirlenmesi
- 2) Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı temsilcilerinin “İş-aile yaşamını uyumlaştırma kapsamında yapılan çalışmalar “ konulu sunumu

26 Ekim 2021 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.40

BAŞKAN: Belgin UYGUR (Balıkesir)

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Komisyonumuzun çok kıymetli üyeleri, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının kıymetli temsilcileri, sayın basın mensupları; hepiniz hoş geldiniz, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır.

Komisyonumuzun 27’nci Yasama Dönemi Beşinci Yasama Yılı’nın 2’nci Toplantısını açıyorum. (*)

Değerli üyelerimiz, değerli katılımcılar; gerek sosyolojik gerekse de hukuki olarak aile, toplumun temel yapı taşıdır. Ancak, aile kurumu da tek parça değildir, aile müessesesinin de yapı taşları vardır ve bu yapı taşları kadın ve erkek bireylerdir. Sağlıklı bireyler sağlıklı aileleri, güçlü bireyler güçlü aileleri, mutlu ve huzurlu bireyler de mutlu ve huzurlu aileleri meydana getirir. Sağlıklı, güçlü ve huzurlu aileler ise sağlıklı, güçlü ve huzurlu toplumları meydana getirir.

Değerli katılımcılar, Anadolu’da aile kurumu bu öneminden ötürü bazen “tüten bir ocak” bazen de “yuva” metaforlarıyla anlatılır. Ancak, hepimizin de bildiği üzere bu ocağı yakan ve tütüren kadındır ve yine yuvayı yapan dişi kuştur. Bu açıdan bakıldığında, bir ailenin gücünü bünyesindeki kadının gücü belirler. Diğer bir ifadeyle, nitelikli ve güçlü aileler kurmanın tek yolu vardır; her alanda nitelikli ve güçlü kadınlar yetiştirmek.

Geçen hafta katıldığımız Sapanca programında da vurgulandığı üzere, kadınlarımızı güçlendirmenin en kestirme yolu ise onları bir şekilde hayatın her alanına, özellikle de ekonomi ve üretim sürecine dâhil etmektir fakat bu yeterli değildir, kadın istihdamının ve girişimciliğinin kalıcı ve sürdürülebilir kılınması gerekmektedir. İşte, bu noktada, kadınların iş ve aile yaşamlarının uyumlaştırılması hususu önem kazanmaktadır. Bu çerçevede, dünyada olduğu gibi Türkiye’de de kadınlara eğitim ve çalışma imkânları oldukça geniş tutularak kadın istihdamında gözle görülür bir artış yaşanmaktadır. Ancak, kadınların çalışma hayatında aktif rol almasıyla birlikte aile içindeki sorumluluklarına ek olarak işle ilgili yeni yükümlülükler de dâhil olmuştur. Kadın çalışanlar artan görev ve sorumluluklarını yerine getirmekte, yeni rollerine uyum sağlamakta zorlanmaya başlamışlardır. İş ve aile hayatı uyumu konusunda toplumun kendisine yüklediği roller de dikkate alındığında, kadının yükünün oldukça fazla olduğu herkesin malumdur. Çevremize, hatta belki kendi ailemize bile baktığımızda çıplak gözle görülen bir gerçek vardır. Ev işleri, çocuk bakımı, yaşlı bakımı ve diğer ev içi sorumluluklar kadına atfedilmektedir. Erkeklerin ev içi sorumluluk almalarına ise kadına yardım gözüyle bakılmaktadır.

Değerli katılımcılar, iktidarlarımız döneminde kadınlarımızın bu ihtiyacı fark edilmiş, yaşadıkları bu sorunları çözebilmek amacıyla son dönemde çok önemli adımlar atılmıştır. İş ve aile yaşamının uyumlaştırılması noktasında İş Kanunu’nda, Devlet Memurları Kanunu’nda ve diğer ilgili mevzuatta çok önemli düzenlemeler hayata geçirilmiştir. Çalışan annelere kolaylıklar sağlanmış, doğum ve süt izni süreleri uzatılmış, esnek çalışma saatleri, erken emeklilik düzenlemeleri, torun bakım teşvikleri gibi birçok destekle kadınlarımız güçlendirilmiştir. Okul öncesi eğitim kurumları ve imkânları yaygınlaştırılmış, teşvik edilmiş, böylece çocuk bakım yükü hafifletilmeye çalışılmıştır. Pandemi döneminde de belirli bir yaşa kadar çocuğu olan kadın personelimize idari izin kolaylığı sağlanmıştır.

(*) Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

Ancak, biliyoruz ki hayat devam etmekte, ihtiyaçlar çeşitlenmekte ve artmaktadır. Koşullar her geçen gün değişmektedir. Bu nedenle iş ve aile yaşamını uyumlaştırmayı hedef alan çalışmaların devamlılığı ve srekliiliği esastır.

Değerli katılımcılar, bu noktada bize düşen, kadınlarımızın omuzlarındaki yükü bir şekilde hafifletmektir. Yine, bunun yanında, babalara verilecek eğitimlerle ev içi sorumluluklar ve ocuk bakımı noktasında erkeğin de elini taşın altına koymasını sağlamaktır. İş ve aile yaşamını uyumlaştırma noktasında atacağımız adımlar kadının iş gücü piyasalarına dâhil olmasını ve bu piyasalarda erkeklerle eşit fırsatlara erişmesini kolaylaştıracaktır. İşte, bu gereklerle On Birinci Kalkınma Programı'nda "İştihad ve alışma Hayatı" başlığı altında 2 politika ve tedbire yer verilmiştir. Buna göre;

1) Kadınların iş gücü piyasasına katılımlarını kolaylaştırıcı ve istihdamlarını artırıcı uygulamalar geliştirilecektir.

2) Kadınların iş gücüne ve istihdama katılımlarının artırılmasını teminen iş ve aile yaşamını uyumlaştıran uygulamalar dinamik bir biçimde hayata geçirilecektir.

Değerli yelerimiz, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu olarak, bizim bu politikaların hayata geçirilme sürecine duysız kalmamız ya da bu sürecin dışında kalmamız beklenemez. Değişen ihtiyaçları ve koşulları da gözeterek bu süreci koordine etmek, konuyla ilgili bütün aktörleri dinlemek, bu alana ilişkin genel erveyi ortaya koymak amacıyla gelen oneriler doğrultusunda 27'nci Yasama Dönemi Dördüncü Yasama Yılı'nın 8 Temmuz 2021 tarihli Komisyon toplantısında kadınların iş ve aile yaşamlarının uyumlaştırılmasında karşılaşılan sorunların tespiti ve çözüm onerilerinin belirlenmesi amacıyla bu konuda bir alt komisyonun kurulması kararlaştırılmıştır. Alt komisyonumuz başkan seçimini yaparak çalışmalarına başlamıştır.

Değerli yelerimiz, kadınların iş ve aile yaşamlarının uyumlaştırılmasını sağlamak noktasında herkesin, özellikle konunun taraflarının fikirleri bizler için değerlidir ve önemlidir. Herkese ayrı ayrı söz vereceğiz, herkesin fikirlerini dinleyeceğiz, ilgili kamu kurumlarımızı, üniversitelerimizin kadın araştırma merkezlerini, sendikaları, sivil toplum kuruluşlarını, konuyla ilgili çalışan akademisyenlerimizi de buraya davet edeceğiz. Gerekli durumlarda da mahallinde incelemeler yapmak üzere Ankara dışına da ziyaretlerde bulunacağız.

Değerli yeler, kadınların iş ve aile yaşamlarının uyumlaştırılması anlamında bu alanda temel düzeyde bilgilenebilmek, genel erveyi görebilmek ve bu suretle daha sağlıklı ilerleyebilmek adına Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü temsilcilerini de toplantımıza davet ettik. Bu işin merkezinde yer alan bir kurum olarak onları ilk olarak dinlemek bizim için bu anlamda önemliydi. Kadınların iş ve aile yaşamlarının uyumlaştırılması alanında Türkiye olarak neredeyiz; aksayan yönler, hususlar var mı, bu sorulara hep birlikte yanıt bulmaya çalışacağız.

Ben, bu noktada, öncelikle, söz almak isteyen milletvekillerimize söz vereceğim ama bazı milletvekillerimizin de Genel Kurula yetişmeleri ve bu konuda çalışmada bulunmaları hasebiyle Komisyonumuzun çalışmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek üzere, bunları kararlaştırmak üzere bazı noktalarda oylamalarımız olacak. Eğer müsaade ederseniz bu konudaki oylamalarımızı yapalım, sonra söz almak isteyen bütün milletvekillerimize sırasıyla söz vereceğiz, sonra Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığından gelen uzmanlarımızı dinleyeceğiz, belki, uzmanlarımızın sunumuna göre soru sormak isteyen arkadaşlarımız olacak; o şekilde, toplantımızı devam ettirmeyi planlıyoruz. Ben, bu noktada, öncelikle oylamalarımızı yapmak istiyorum.

Değerli Komisyon yelerimiz, aksi kararlaştırılmadığı sürece alt komisyon toplantılarının basına açık yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Alt komisyon toplantılarında tam tutanak tutulmasını da yine oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gerek görülmesi hâlinde diğer kurumlardan geçici uzman görevlendirilmesi, gerektiğinde mahallinde incelemeler yapabilmek üzere Ankara dışına çıkılması hususunu da oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yine, alt komisyon üyesi olan milletvekillerimizin de görüşleri dikkate alınarak toplantı gündemi hazırlama ve davet edilecek kişileri, kurumları belirleme noktasında, bu hususta Alt Komisyon Başkanına yetki verilmesi hususunu da oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Yetki vermeyelim, beraber...

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – “Beraber” diyoruz zaten, Komisyon üyesi milletvekillerimizin görüşleri de dikkate alınmak suretiyle diye.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ama size yetki veriyoruz ya.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Zaten karşılıklı istişare ederek oluşturacağız Sayın Vekilim. Başka türlü yol alamayız zaten, karşılıklı istişare edeceğiz, birlikte bir yol haritası belirleyeceğiz inşallah.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – O zaman mesela biz Neslihan Hanım’ı dinleyelim diye önerdik, siz kabul etmediğinizde, o zaman dinlenemeyecek.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Yok, karşılıklı istişare edeceğiz Sayın Vekilim. Yani en başta iyi niyetimizi ortaya koyuyoruz, iyi niyetli şekilde...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Biz farklı uygulamalar gördük.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Burada amaç, güzel, verimli, karşılıklı faydalanabileceğimiz güzel sunuşların çıkması.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Oy çokluğu yazarsanız, oy birliği değil.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – İnşallah bu noktada da beraber karşılıklı istişareyle çalışmalarımıza devam edeceğiz.

Şimdi, oylamalarımız bittiğine göre ben öncelikle söz almak isteyen çok kıymetli milletvekillerimize söz vermek istiyorum.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ben usule ilişkin bir iki şey söyleyebilirim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Aysu Bankoğlu Vekilimiz, buyurun lütfen.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Teşekkürler.

Hayırlı uğurlu olsun. Bu toplantı da tutanak var mı?

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Tabii.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Tamam.

Yani çalışma usulüyle ilgili, çalışma takviminin belirlenmesi ve kimlerin dinleneceğinin, Komisyona davet edilecek kişilerin belirlenmesi açısından ve alt komisyonun bir çalışması varsa öncelikle onun bizimle paylaşılmasını ve bizim de buna ilişkin önerilerimiz olursa onların dikkate alınmasını talep ediyoruz. Daha önceki çalışmalardan karşılaştığımız durum şu: Komisyonun toplantı tarihi son dakikada yani birkaç gün öncesinde, iki gün öncesinde bildiriliyor ve davet edilecek kişiler, dinleyeceğimiz kimseler öncesinde bize bildirilmiyor. O yüzden, hani ne kadar süre çalışacaksa mümkün olduğu kadar takvimde hangi günler, kimi dinleyeceğiz, nereye gideceğiz, ne yapacağız, bunun belirlenmesi kıymetli. Son dakikaya kalmadan, en azından iki haftalık programımızı bugünden bilirsek biz de önerilerimizi ona göre yapabiliriz. Bir çalışma takvimi varsa, dinleyeceğimiz kişiler, onları alalım ona göre biz de önerilerimizi yazılı olarak sunalım. Usule ilişkin bunu söylemek istedim.

Teşekkürler.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Teşekkür ederim Sayın Vekilim.

Başka söz isteyen var mı?

Buyurun Fatma Hanım.

FATMA AKSAL (Edirne) – Herkese inşallah hayırlı olsun diyelim. Dinledikçe tabii ki daha ne kadar önemli olduğunu... Değil mi? İstihdam, istihdam diyoruz ama kalkınma planımızda da var, inşallah hayırlı olmasını diliyorum.

Benim söyleyeceğim bu kadar, çok uzatmayalım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Buyurun.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Kıymetli Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; alt komisyonumuzun hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum. Sizlere de hoş geldiniz diyorum.

Tezkereyle ilgili sunumlar olduğu için, Genel Başkanımız da gelecek, ben Genel Kurula geçeceğim izninizle.

Çok verimli çalışmalar olacağına eminim.

Teşekkür ederim, hayırlı olsun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Çok teşekkür ederim Sayın Vekilim.

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Müsaade istesem... Genel Başkana gitmemiz lazım, ben müsaade isteyeyim.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Bir de toplantıları salı değil de çarşamba yaparsak...

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Tabii, zaten öncesinde biz istişareyle, bu ilk toplantımızı da yine o şekilde belirledik. Gene, o noktada, biz sizlerin uygunluk durumuna göre elimizden geldiğince onları... Yani her hafta olmasa bile, biz, hani Sayın Vekilim, bu dönemde açıkçası bu alt komisyonumuzun çalışmasıyla ilgili yol almak istiyoruz. Hani tamamlansın, raporlama süreçleri de var. Biraz yol alabilme adına, her hafta olmasa bile, toplantılarımızı hani çok uzun aralıklarla yapma gibi bir şeyimiz yok şu aşamada. Yani onu zaten sizlerle de yine karşılıklı olarak istişare edip yol haritası belirleyeceğiz inşallah.

Bu noktada başka söz almak isteyen milletvekilimiz varsa dinleyebiliriz, yoksa biz Aile Bakanlığından gelen uzmanlarımızı inşallah keyifle...

Buyurun.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ
GÜLER ÖZDOĞAN – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Ben Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünde Ekonomik Statü Daire Başkan vekili Güler Özdoğan.

Uzman arkadaşım Akın Yumuş'la birlikte bugün sizlerle iş-aile yaşamının uyumlaştırılması kapsamında ülkemizde yapılmış olan çalışmalar, şu andaki mevcut durum ve bazı ülke örnekleriyle haritalamaya çalışacağız aslında, çerçeve bir sunum yapmış olacağız sizlerle; böyle bir çalışma başlattık.

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, bildiğiniz üzere, kadınların ekonomik ve sosyal yönden güçlenmesi, kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında uzun yıllardır çalışmalar yürüten bir Genel Müdürlük. İş-aile yaşamı da kadınların çalışma hayatına katılmasında bizim için öncü olan konulardan bir tanesi. Genel Müdürlük olarak uygulayıcı bir kurum değil bu anlamda ancak ülkemizde

yapılan çalışmalara dair politikaların üretilmesi, yön verilmesi ve diğer kurumların bu yönde harekete geçirilmesi yönünde çalışmalar yürüten bir kurumuz. Dolayısıyla, kurumlarla yaptığımız çalışmaları bugün derli toplu olarak sizlerle paylaşıyor olacağız.

Umarım yaptığımız sunum Komisyona çok kıymetli girdiler olarak ve sonuçları da değerli sonuçlar olarak, çıktı olarak vesile olur. Ben şimdiden hayırlı olmasını diliyorum.

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü olarak yaptığımız çalışmalardan bir tanesi de istatistiksel verilerin düzenli olarak takip edilmesi yani kadınların iş-aile yaşamına katılması, eğitime katılması, karar alma mekanizması, sağlık alanındaki ilerlemeleri görmek, izlemek, değerlendirmek. Bizim alanımız çalışma hayatına katılıma dair verilerin takibi yönünde, bunun gerek ulusal gerek uluslararası yönde takiplerini yapmaktayız.

Burada sizinle paylaştığım tabloda da göreceğiniz üzere, ülkemizde son yıllarda özellikle çok önemli gelişmeler yaşanıyor. Bir taraftan kayıt dışı istihdamla mücadele ederken, bir taraftan iş gücüne katılım ve kadınların istihdama katılımı yönünde çalışmalar yürütülüyor ülkemizde. Bunu TÜİK verileriyle, son verilerle değerlendirdiğimiz zaman, 2021 yılı Temmuz ayı verisine göre, kadınların şu anda istihdama katılım oranı yüzde 28,9 yani yüzde 29'a yakın, iş gücüne katılım oranı yüzde 34, kayıt dışı çalışma oranı da yüzde 36,8. Elbette ki bu veriler bizim henüz arzu ettiğimiz düzeyde değil. İş gücü ve istihdam verilerinin yükseltilmesi, kayıt dışı oranlarının da düşürülmesi temel hedefimiz. Aslında, kayıt dışı oranlarında da çok güzel bir düşüş var; 2005 yılında yüzde 66'lardan yüzde 36,8'lere kadar bir düşüş, oldukça güzel bir gelişme olarak karşımızda duruyor.

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Bu ikisi arasındaki farkı ifade eder misiniz? “İstihdama katılım yüzde 29, iş gücüne katılım yüzde 34.” dediniz.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Evet, tabii ki.

“İş gücü” ifadesiyle şunu kastediyoruz: İş gücü, içerisinde hem istihdam edilen kişi sayısını gösterir hem de aslında işsizlik oranını da barındırır yani çalışmak isteyen ve bu yönde çaba gösteren kişilerin sayısını gösterir bir yerde. Buradaki de kadınların bu yöndeki eğilimini gösteriyor yani hem istihdam edilen hem de istihdama girmek isteyenlerin oranını gösterir. İstihdam ise işsizi dışarıda bırakıyor, sadece hâlihazırda çalışan kadınları gösteriyor; yüzde 28,9 bu rakamı ifade ediyor.

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Ev hanımlarını hiç katmıyorsunuz işin içine.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Ev kadınları şöyle: Eğer kadın çalışmak istiyorsa ve TÜİK temsilcisi...

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Çalışıyor ya Güler Hanım zaten. Her işte zaten onlar çalışıyor ya.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Tabii ki yani zaten ev işleri dışarıda yapılan işlerle karşılaştırılmaz bile, bu konuda bir şey söylemiyorum. Keşke parasal değerini de bir şekilde karşılayabilsek; bizden gelen talepleri dikkate alarak bunu söylüyorum.

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Böyle bir istatistik isteyebilir miyiz?

FATMA AKSAL (Edirne) – Erkeklerin böyle düşünmesi çok daha güzel bir şey, teşekkür ediyoruz.

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Böyle bir istatistik yapabilir misiniz Güler Hanım? Çünkü gerçekten ev hanımlarının tatili yok, gecesi yok, gündüzü yok, bayramı yok, ha bire çalışıyor ve yetiştirdiği, ürettiği de ülkeyi ilgilendiriyor, ülkenin geleceğini ilgilendiriyor.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Çok haklısınız Sayın Vekilim.

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – O zaman asıl bunlarla ilgili... Ben aslında önceki Bakanımızdan bu konuyla ilgili bir şey istemiştım “Bir istatistik yapabilir misiniz, bizim hazineye, bütçeye ne yük getirir?” diye ama bir şey olmadı, bir şey çıkmadı. Sizden böyle bir istekte bulunabilir miyiz?

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Farklı dengeler var onunla ilgili tabii ama şunu söyleyebilirim: Yüzde 34’ün içerisinde aslında ev kadını olup da çalışmak isteyen, bunun için birtakım girişimlerde bulunan kadın sayısı da var. Yani ev kadınına da aslında kendi içinde iki gruba ayırabiliriz: Birincisi, çalışmak istemeyen... Tabii, bunun arkasında bir sürü neden var; hane ve hane bireylerinin bakımı gibi pek çok neden var. İkincisi ise yine bu dediğim hane bakımı, aile bireylerinin bakımıyla ilgileniyorken bir taraftan da “Evet, ben artık çalışmaya hazırım.” deyip dışarıda istihdam için çaba gösteren kadınlar var yani böyle değerlendirmek lazım.

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Şimdi, bir şey daha soracağım: Bu rakamlar... Yoksa sadece kadınların yüzde 29’u mu mesela şu anda istihdam...

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Kadınlar içerisindeki rakamı gösteriyor buradaki rakamlar yani toplam kadın nüfusu içerisinde istihdam edilen... Tabii, 15 yaş üstü olarak değerlendirelim; 15 yaş altı, bu rakamların içerisinde yok.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER UZMANI AKIN YUMUŞ – Efendim, TÜİK, istatistiklerini hane halkı iş gücü anketlerinden üretiyor. Hane halkı iş gücü anketlerinde bütün istihdam oranı için TÜİK’in ilgili kişilere yönelttiği soru: “Son dört hafta içinde -ücret karşılığında- gelir elde edebileceğiniz herhangi bir iş yaptınız mı?” Eğer anketi cevaplayan buna “Evet.” diyorsa istihdamın içinde sayılıyor, “Hayır.” diyorsa istihdamın dışında sayılıyor yani bizim buradaki...

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Yani iş gücüne katılım talebi yok diye düşünülüyor.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER UZMANI AKIN YUMUŞ – “Gelir elde ettiğiniz herhangi bir işte çalıştınız mı?” diyor. Yani herhangi bir şey yaptınız; mesela, atıyorum, bir kalem ürettiniz ve bunu satarak bir gelir elde ettiyseniz son dört hafta içinde, TÜİK istihdam oranını...

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – İş gücü içerisinde sayıyor.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER UZMANI AKIN YUMUŞ – Hem iş gücü içerisinde sayıyor hem de istihdam oranında sayılıyor çalıştığı için.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Evet, bir sonraki slayta geçiyorum: Bu slaytta ise kadınların iş gücüne dâhil olmama nedenleri gösteriliyor. Şimdi, ülkemizde, baktığımız zaman, 15 yaş üstü kadın nüfus oranı toplamda 31 milyon 623 bin. Bunun iş gücüne katılma oranı 9 milyon 768 bin, istihdamdaki oranı 8 milyonun üzerinde, iş gücüne dâhil olmayan kadın nüfusu ise 21 milyon 855 bin. Sayın Vekilimin söylediği gibi ev kadınları olarak ifade ettiğimiz rakam 21 milyon 855 bin; aslında oldukça iyi bir rakam.

Peki, ev kadınlarına TÜİK soruyor: “Neden çalışma hayatına girmiyorsunuz?” diye. Buradaki bu pasta dilimleri neden giremediklerini gösteren rakamlar. Burada dikkatinizi çekmiştir, ev işleriyle meşgul olmak 1’inci sırada, yüzde 47,2’lik bir oranla en fazla iş gücüne dâhil olmama nedenleri arasında önümüze çıkmaktadır.

Aslında diğer bir tablo da burada da kadınların... Yine TÜİK’in yapmış olduğu “zaman kullanımı anketi” verilerinden çıkarıyoruz bu rakamı da. 2014 ve 2015 yılında en son yapılan bir anket çalışması. Bu da bize şunu gösteriyor, diyor ki: “Kadınlar ve erkekler olarak hane ve hane bireylerinin bakımı

için ne kadar zaman harcıyorsunuz?” diye sorulduğunda kadınlar toplamda 4 saat 35 dakika harcarken erkekler 53 dakika. Tabii “Bu çalışıyor, çalışmıyor.” arasında da dikkat ederseniz çok fazla bir fark yok. Çalışan kadın 3 saat 31 dakika, erkek ise 46 dakika zaman ayırıyor. Çalışmayan kadın ve erkek içerisinde ise 4 saat 59 dakika, yaklaşık 5 saate yakın kadın zaman harcıyor, erkeklerin ise yaklaşık olarak 1 saatlik bir zaman kullanımını görüyoruz.

Tabii, bu istatistikler bize şunu gösteriyor: Evet, çalışan ebeveynler için, hem kadın hem de erkek için bu dengeyi sağlamak; iş, aile yaşamının uyumlaştırılması oldukça önemli bir konu olarak önümüze çıkmaktadır.

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Pardon, bir daha... Şöyle: Bunlar biraz önemli veriler olduğu için...

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ
GÜLER ÖZDOĞAN – Buyurun, tabii.

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Şimdi, çalışan kadın eve ne kadar zaman harcıyor, çalışmayan kadın eve ne kadar zaman harcıyor; bu ayrımı bir daha söyler misiniz?

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ
GÜLER ÖZDOĞAN – Tabii, tabii, hemen göstereyim. Çalışan kadın günde 3 saat 31 dakika.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – 1,5 saat fark.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ
GÜLER ÖZDOĞAN – Evet; 3,5 saat olarak düşünün. Çalışmayan kadın 4 saat 59 dakika. Bu da yaklaşık 5 saat olarak...

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – 1,5 saat fark.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ
GÜLER ÖZDOĞAN – Aynen. Çalışan erkek 46 dakika zaman ayırıyor, çalışmayan erkek 1 saat 7 dakika zaman ayırıyor.

Tabii, geleneksel üretim ilişkilerinde erkeğin üretim ve kazanç sistemlerindeki ağırlıklı rolü, aile içindeki hizmetlerin hemen hemen tamamının aslında -az önceki veriler bize onu gösteriyor- kadınlar tarafından yerine getirilmesi yönünde bir iş bölümünü ortaya çıkarmıştır. Bakıldığında, iş paylaşımı, rol paylaşımı olarak değerlendirilebilir, görev dağılımı olarak değerlendirilebilir ancak geldiğimiz noktada, çalışma hayatına giren kadın... Ki özellikle sanayileşme devrimiyle birlikte kadınların çalışma hayatına girmesiyle rollerin paylaşımı konusunda önemli gelişmeler olmuştur. Fakat az önceki verilerde de gördüğümüz üzere kadın, çalışma hayatına girse dahi, hanede kazanç ve üretim konusunda rol olsa dahi eş zamanlı olarak ev içerisinde hane ve hane bireylerinin bakımına yönelik ikinci bir mesai olarak değerlendirilebileceğimiz, emek-yoğun ve zaman kullanımı konusunda oldukça yoğun bir emek sarf etmektedir.

Bu noktadan hareketle, iş ve aile yaşamının uyumlaştırılması konusunu Komisyonunuzun da dikkate değer bularak, önemli bir konu olarak gündeme almasından dolayı, öncelikle, bu konuda sizleri takdir ve saygıyla karşılıyorum, gerçekten çok değerli bir konu. Ülkemizde yaşanan birtakım sorunlar var, dünyada da var; bütün bunları, inşallah, bu Komisyonla birlikte öne çıkaracak sonuçlarla çözüme kavuştururuz.

Müsaadenizle, iş ve aile yaşamının uyumlaştırılması konusundaki çalışmaya giriş yapmak istiyorum. Biz bu konuda yaptığımız çalışmaları hem Türkiye’deki hem de dünyadaki literatürlerde yaptığımız taramalar sonucunda iki ana başlık altında topladık.

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Şimdi, bunlara geçmeden önce, tarım sektörü falan, onlar da var mı burada? Yani, hani, şimdi, kırsalda çalışan kadın, şehirdeki kadın, bununla alakalı bir veri var mı elinizde?

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ
GÜLER ÖZDOĞAN – Elimizde var fakat ben bu sunuma taşımadım çünkü zamanınızın kısıtlı olabileceğini düşünerek... Çünkü bu, iş ve aile yaşamının içerisinde oldukça veri yükü var. Şimdi ayrıca bir de o konuları taşıyarak zamanınızı da o yönde almak istemedik doğrusu. Hani, arzu ederseniz...

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Yani istatistikleri köydeki... Şöyle: Kırsaldaki kadın veriyi yansıyor mu, yansımıyor mu; onu merak ettim.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ
GÜLER ÖZDOĞAN – Tabii ki yansıyor. İsterseniz şöyle yapabilirim: Şu anda Türkiye’de sektörler bazında dağılımına yönelik olarak veri paylaşımında bulunabilirim kısa olarak, çok fazla zamanınızı almadan, eğer uygun görürseniz tabii.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Özet olarak bir fikir sahibi oluruz.

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Önemli konular bunlar, evet.

Başkanım, kusura bakmayın, böyle biz bizeymiş gibi konuşuyoruz ama toplantı adabına çok da uygun...

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Yok, yok.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ
GÜLER ÖZDOĞAN – Çok özet olarak şunu söyleyebilirim: Türkiye’de işteki duruma bakıldığında, ülkemizde ücretli veya yevmiyeli çalışan kadınların oranı yüzde 30,6; işveren olarak çalışan yüzde 12,2; kendi hesabına çalışan oranı yüzde 17,1. Ücretsiz aile işçisi olarak çalışanlar ise -ki sizin daha önceden bahsettiğiniz- kırsalda, tarımda çalışanların büyük bir çoğunluğu buraya giriyor. Çünkü şu anda kırsalda çalışan kadınların hemen hemen yüzde 96’sı ücretsiz, aile işçisi ve kayıt dışı olarak çalışıyorlar, bu oran ülkemizde yüzde 67,7; büyük bir oran olarak karşımızda duruyor. Tabii, yani bu rakamlar, aslında veriler bize hangi alanda, nasıl bir iş yapmamız gerektiğini gösteren rakamlar bir yerde.

Kadın istihdamının sektörlere dağılımı ise şu şekilde: Ülkemizde kadınların hizmetler sektörüne yoğunlaştığını görüyoruz. Hizmetler sektöründeki istihdam oranı yüzde 60,4; oldukça büyük bir rakam, tarım sektöründe yüzde 22,8. Aslına bakarsanız yani son yıllarda öyle hızlı bir düşüş var ki bu tarım sektöründe, yüzde 40’lardan yüzde 22,8’lere düştü. Buna mukabil, aslında hizmetler sektöründe de bir artış oldu. Bunun arkasında tabii pek çok nedenler var; hani, bir taraftan, göçün beraberinde getirdiği sorunlar, eğitim gibi nedenler, istihdam gibi nedenler; birçok, birçok nedeni var arkasında.

Diğer bir sektöre sanayi, inşaat sektörü. Burada istihdam edilen kadın oranı ise yüzde 16,8.

Burada bırakayım mı ne dersiniz?

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Siz devam edin, eksik kalan ya da ilave olarak açıklama beklediğimiz, kafamıza takılan hususları soru-cevap şeklinde en son sorarız.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ
GÜLER ÖZDOĞAN – Tamam Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Siz sunuma devam edin.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ
GÜLER ÖZDOĞAN – Az önce söylediğim gibi, iş aile yaşamı uyumlaştırılması kapsamında yürütülen çalışmaları biz iki ana başlık altında topluyoruz; bir tanesi izinlere ilişkin mekanizmalar ve çalışma zamanları; diğeri ise bakım hizmetlerine yönelik olarak, aslında bakımı da daha çok kurumsal bakım hizmetlerine dönük çalışmalar olarak iki başlık altında toparlıyoruz.

İzinlere ilişkin mekanizmalar ve çalışma zamanları bakımından; hamilelik, doğum, annelik, babalık ve ebeveyn izinlerine ilişkin yasal düzenlemeleri içeriyor. Yine, aile içi bakım sorumluluklarına ilişkin diğer yasal izinler; çalışma zamanı bakımından ise esnek çalışma uygulamaları içerisine girmektedir. Bakım hizmetlerine ilişkin çalışmalar ise çocuk, yaşlı ve engelli bakımı yönünden kaliteli, erişilebilir ve yaygın mekanizmalara, hizmetlere ulaşımı içine almaktadır.

Şimdi bunları açalım; öncelikli olarak izinler ve çalışma zamanları bakımından burada ayrıntılı bir şekilde ele alacağım. Şöyle ki: Şimdi, ülkemizde, hâlihazırda sekiz hafta doğum öncesi, sekiz hafta doğum sonrası olmak üzere toplamda on altı hafta analık izni var. Eğer anne adayısı isterse “Son üç haftaya kadar çalışabilir.” raporunu hekimden aldıktan sonra, doğuma kadar, son üç haftaya kadar çalışabilir, artan beş haftayı da doğum sonrasına aktarabilir. Tabii ki bu durumlara çoğul gebelik durumunda iki hafta ilave ediyoruz, süreyi bir miktar daha artırıyoruz. Doğumdan önce... Doğumun erken olması hâlinde, erken doğum süresi kadar doğum sonrasına ilave ediyoruz.

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Bu, ücretli izin tabii ki değil mi, ücretli izin? Onun da altını çizmek lazım.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Tabii tabii, bunlar ücretli izin. Hepsisi tam ücretini alıyor. Burada tabii, kadın memurlar ve işçiler için farklılıklar söz konusu.

Kadın memurlar, doğum izni süresince aylık izinli sayıldıkları için hiçbir gelir kaybına uğramazken, kadın işçilere ise günlük kazançlarının en fazla üçte 2’si oranında geçici iş göremezlik ödeneği ödenmektedir yani tam ücretini işçi alamıyor ancak memurlar tam olarak alıyorlar.

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – O iş göremezlik ödeneği SGK’dan ödeniyor yani işveren ödemiyor.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Evet, işveren ödemiyor, Sosyal Güvenlik Kurumundan ödemesini alıyor.

Annenin ölümü hâlinde, anneye verilen izin haklarının tamamını baba da kullanabiliyor.

Babalık izni ne kadar? Erkek memurlar için on gün, erkek işçiler için ise beş gün babalık izni verildi –biliyorsunuz- 2016 yılında yapılan önemli bir düzenlemeydi bu, öncesinde yoktu.

Süt izninde kadın memurlar ile kadın işçiler arasında bir farklılık söz konusu; kadın memurlar, analık izninin bitiminden itibaren ve çocuk 1 yaşına gelene kadar süt izni kullanıyor.

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Süt izni... Yani şimdi, o kadar hızlı gidiyorsunuz ki...

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Çok affedersiniz.

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Yani yetişmemiz çok zor, bunlar önemli konular bir de, bire bir bizim şeyle alakalı. Biraz daha böyle...

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – O raporları alabiliriz.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Evet, bilgi notlarını ve sunumu sizlerle paylaşabilirim arzu ederseniz.

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Yavaş gidin bence.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Tabii ki sorunuz olursa da...

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Biraz bir şeyler alalım yani.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ
GÜLER ÖZDOĞAN – Süt izni, annelik izinleri bitti, kadın memur ya da kadın işçi dedi ki: “Ben artık işe başlayacağım.” İşe başladığı andan itibaren eğer çocuk 1 yaşını doldurmadıysa, bu sefer, kadın memur ilk altı ayında yani analık izninin bitiminde...

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Ücretli izin alabiliyor.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ
GÜLER ÖZDOĞAN – Ücretli izinden sonra, on altı haftalık süre bitti; kadın memur işe başladı, altı aya kadar günde üç saat izin alarak, işten erken çıkarak -kendisi belirliyor bu arada nasıl kullanılacağını- gidiyor evde bebeğini emziriyor. İlk altı ay bitti, ikinci altı ay geldi -memur için bunu söylüyorum- bu sefer günde bir buçuk saate düşüyor artık süre; yine izin alıyor ve gidiyor bebeğini emziriyor, evde veya işte gideceği yerden.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Bunu toplu da kullanabiliyor değil mi, kendi isteğine göre? Öyle bir esneklik de var benim bildiğim kadarıyla.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ
GÜLER ÖZDOĞAN – Tamamen kendi isteğine göre evet. Kesinlikle öyle Sayın Başkanım, ikincil mevzuat böyle bir düzenleme yapmış, çok daha güzel bir uygulama, anneleri çok rahatlatan bir uygulama.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Bir güne ya da yarım güne tamamlıyor onu, haftada o şekilde kullanıyor diye biliyorum ben.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ
GÜLER ÖZDOĞAN – Evet, çoğunlukla da öyle kullanılıyor zaten Sayın Başkanım.

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Ücretli izin alabiliyor, kadın memur yapıyor bunu değil mi?

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ
GÜLER ÖZDOĞAN – Evet, tabii. “Süt izni” olarak geçiyor bu.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Planlamasını kendi yapabiliyor.

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Yani bir yıl süreyle ilk altı ayda...

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ
GÜLER ÖZDOĞAN – İlk altı ayda, böyle üç saat; ikinci altı ayında bir buçuk saat.

Kadın işçiye gelelim, bu nasıl? Kadın işçi, doğumdan itibaren... Bakın, dikkatinizi çekmek istiyorum; kadın memur, analık izni bitti -on altı haftaydı analık izni- sonra başlatıyor, bir yıl boyunca süt izni. Kadın işçi nasıl? Kadın işçi de şöyle: Çocuk doğdu, çocuğun doğumundan 1 yaşını dolduran kadar süt izni. Dikkatinizi çekerim, on altı hafta yani dört aylık bir fark var; onu söyleyeyim. Kadın işçi de şöyle: Kadın analık izni bitirdi, analık izni on altı haftaydı, on altı hafta bitti dedi ki: “Ben artık işe başlayacağım.” İşe başlıyor, orada günde bir buçuk saat süt iznini kullanıyor çocuk 1 yaşını doldurana kadar; üç saat yok, sadece bir buçuk saat. Aradaki fark bu yani kadın işçi ve kadın memurlar için farklı.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Zamanla, süreyle alakalı.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ
GÜLER ÖZDOĞAN – Evet, süreyle ilgili bir fark var.

Emzirme ödeneği var kadın işçiler için; bir defaya mahsus olarak emzirme ödeneği ödeniyor; 2021 yılı için 232 TL emzirme ödeneği ödeniyor yani kadın işçi doğum yaptı, o durumda kadına 232 lira para ödemesi yapılıyor.

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Bu 232 TL bir defaya mahsus...

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ
GÜLER ÖZDOĞAN – Bir defaya mahsus, evet. “Emzirme ödeneği” olarak geçiyor bu.

Bu arada çocuk sahibi olan memurlara, ebeveynlere yirmi dört aya kadar ücretsiz izin hakkı da var. Yani şunu söyleyeyim...

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Hem kadına hem de erkeğe...

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ
GÜLER ÖZDOĞAN – Evet, ebeveynler için. Kesinlikle, evet. Yirmi dört aya kadar ücretsiz izin...

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Baba da alabiliyor yani.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ
GÜLER ÖZDOĞAN – Baba da alabilir, anne da alabilir; ebeveynler için bunlar, memurlarda böyle. Annelik izninin bitiminden sonra memur isterse yirmi dört aya kadar; baba da isterse yirmi dört aya kadar ücretsiz izin kullanabilirler. Peki, işçilerde nasıl? İşçiler, kadın işçi analık izni bittikten sonra arzu ederse altı aya kadar ücretsiz izin kullanabiliyor; aradaki fark ama erkek işçi için yok, “ebeveyn izni” olarak geçmiyor, onu söyleyeyim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Anne...

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ
GÜLER ÖZDOĞAN – Sadece anne ücretsiz izin alabilir.

Evlat edinme durumunda da yine 2016 yılında yapılan düzenlemeyi güzel başarılı bir düzenleme olarak dile getirebilirim. Evlat edinme durumunda herhangi bir izin yoktu öncesinde, 2016’da yapılan düzenlemeyle, tıpkı bir annenin sahip olduğu, babanın sahip olduğu tüm izinlerden kıyasen evlat edinen de kullanabiliyor; bu, güzel bir gelişme.

Onun dışında, bir de “memura hasta ve engelli bakımı izni” diye bir izin var. Burada da şöyle ki: Memurun bakmakla yükümlü olduğu veya memurun refakat etmediği takdirde hayatı tehlikeye girecek ana, baba, eş ve çocukları ile kardeşlerinden birinin ağır bir kaza geçirmesi veya tedavisi uzun süren bir hastalığının bulunması hâlinde, bu hâllerin sağlık kurulunca raporlanması durumunda, belgelenmesi şartıyla, aylık ve özlük hakları korunarak -ücretsiz değil bu izinler- en fazla altı aya kadar izin verilebilir. Bu düzenleme de...

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Ücretli.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ
GÜLER ÖZDOĞAN – Evet, ücretli, bir şekilde, ücretli olarak kullanacağı bir izindir.

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Memur, işçi fark ediyor bunda, hepsi mi kullanabiliyor?

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ
GÜLER ÖZDOĞAN – Hem işçiler için var hem de memurlar için var; burada böyle bir fark yok. Bu, çok önemli bir gelişme.

Yine memurlar, en az yüzde 70 oranında engelli ya da süregelen hastalığı olan çocuğunun hastalanması hâlinde, hastalık raporuna dayalı olarak, ana veya babadan sadece biri tarafından kullanılması kaydıyla bir yıl içinde toptan veya bölümler hâlinde on güne kadar yine bir mazeret izni de kullanabilirler.

Yarı zamanlı çalışma, yine, bu da 2016 yılında yapılan yasal bir düzenlemeyle getirilmiş idi. Burada şöyle bir durum var: Hem memurlar hem de işçiler için getirilen bir düzenlemeydi, memurlar için “iki ay”, “dört ay” ve altı ay olarak ifade ediliyor; işçiler için ise “altmış gün”, “yüz yirmi gün”, “yüz seksen gün” olarak ifade ediliyor. Analık izninin süresinin bitiminden sonra yani dediğim on altı haftalık süre bitti, ondan sonra memur isterse 1’inci çocuğunda iki ay yarı zamanlı çalışabilir yani

diyecek ki: Ben işe geleceğim ama yarım gün işe geleceğim ve iki ay boyunca bu şekilde çalışmak istiyorum. Fakat ücretini tam alacak, böyle bir durum var. 2'nci çocukta bu süre dört ay, 3'üncü ve sonraki çocuklar için bu süre altı aydır, aslında...

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Memurlar için mi?

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Memurlar için. Aynı düzenleme işçiler için de yapıldı, tek fark işçilerde 1'inci çocukta altmış gün, 2'nci çocukta yüz yirmi gün, sonraki doğumlarda yüz seksen gün olarak belirlendi. Çoğul doğumlarda bu süreler otuzar gün ilave edilir; memurlarda bir ay ilave edilir. Çocuğun engelli olması hâlinde ise on iki aya kadar çıkıyor bu süre yani yarı zamanlı çalışıp tam ücret alıyorsunuz. Böyle bir düzenleme getirildi.

Getirilen diğer bir çalışma ise memur ebeveynler analık izni, babalık izni veya kullanılırsa yarım gün çalışma hakkının bitiminden itibaren çocuğun ilköğretim çağına başladığı tarihten sonraki ay başına kadar yarı zamanlı çalışabilir. Bu farklı bir şey, burada artık yarı zamanlı çalışacak, yarı ücret alacak. Hem işçiler için böyle hem memurlar için böyle yani çocuk ilköğretim çağına gelinceye kadarki süreye kadar isterse ebeveynler, anne ya da baba olsun fark etmez -birbirinin takibi olacak şekilde almaları gerekiyor, aynı anda değil- isterlerse yarı zamanlı çalışabilir, o durumda da yarı zamanlı ücretlerini alacaklar. Bu şekilde bir uygulama var, bu da başka bir uygulama, hem memurlar hem de işçiler için geçerli olan bir uygulama. Fakat burada şöyle bir durum var: 2016 yılında kanun çıktı, biliyorsunuz, sizlerin çalışmalarıyla; uygulamaya geçilebilmesi için ikincil mevzuatın yani yönetmeliğin çıkması gerekiyordu. İşçiler için olan uygulamaya dönük ikincil mevzuat çıktı, hâlihazırda işçiler bu haktan faydalanabiliyor fakat şöyle bir durum var: Memurlar için ikincil mevzuat çıkmadı. O nedenle, memurlar bu haktan hâlihazırda faydalanamıyor yani yapılması gereken çalışmalardan bir tanesi bu.

Ülkemizdeki izinlere ilişkin burada ben noktayı koyayım. İzinlere ilişkin olarak birkaç ülke örneğini de sizinle paylaşmak isterim müsaadenizle, eğer vaktimiz elveriyorsa.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Buyurun.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN - Birkaç ülkeyle, mesela Fransa'yla başlayayım ben. Fransa'da Ulusal Aile Yardımı Fonu tarafından doğum ve çocuk bakım masraflarını karşılamaya yardımcı olmak için çeşitli uygulamalar mevcuttur. Bu kapsamda, doğum, evlat edinme hibesi, bu çalışmalardan bir tanesi, bir çocuğun doğumu ve evlat edinilmesiyle ilgili masrafların karşılanmasına yardımcı olmayı amaçlamaktadır, gelir testine tabidir, her doğum için 952 avro, 20 yaşın altındaki evlat edinmelerde ise bu rakam 1.904 avro olarak gözükmektedir. Bir de temel aylık ödenekleri vardır Fransa'da. Çocuğun doğumundan 3 yaşına kadar veya çocuk evlat edinilmiş ise 3 yaşına kadar ödenir, yine gelir testine tabidir, kişinin gelirine bağlı olarak belirleniyor. Tam oran, temel ödeneği 172 avro, kısmi oran ise 86 avro olarak ödenmektedir.

Bir de çocuk yetiştirme izni ödeneği var. Bu da ebeveynin çalışmadıkları ya da yarı zamanlı çalıştıkları döneme ait ödenektir. Her bir ebeveynin ilk çocuk için altı ay, 2'nci bir çocuk için yirmi dört ay, ilave çocuklar için kırk sekiz ay süresince verilen bir ödenektir, istenirse ebeveynler arasında bölünebilir bu gelir, burada gelir testi yapılmaz yalnız.

Bir de serbest çalışma seçimi desteği var Fransa'da diğer bir uygulama olarak. Serbest çalışma seçimi desteği için ilk çocuk için altı ay, 2'nci çocuk ve ek çocuklar için 3'üncü doğuma kadar ödenir.

Diğer bir ödeme çocuk bakımı desteği -aslında dikkatinizi çekerim, hep böyle izinler var; bu izinleri süresince birtakım ödemeler planlanmış durumda- 6 yaşın altındaki çocuklar için çocuk bakım maliyetlerini desteklemeyi amaçlamaktadır bu çocuk bakım desteği, bu çocuk bakım giderlerinin en fazla yüzde 85'ini karşılamak amacıyla yapılan bir ödemedir.

Diğer bir ülke örneği yine Almanya. Almanya Federal Aile Bakanlığınca sağlanan ebeveyn yardımları kapsamında doğumdan sonra çalışma saati sayısını düşüren veya hiç çalışmayan ebeveynlere çocuklarına bakmak ve onların ihtiyaçlarını karşılamak için ebeveyn izni, ebeveyn parası gibi uygulamalar geliştirilmiştir. Bu uygulamalardan Almanya’da yaşayan her anne, baba yararlanabilmektedir. Almanya’da analık izni süresi on dört haftadır, bizde on altı haftaydı, Almanya’da on dört hafta. Burada da şöyle bir durum var: Doğumdan önce altı, doğumdan sonra sekiz hafta şeklinde planlanmış. Bu sürede analık yardımı yapıldığı da görülmektedir. Bu yardım çalışan kadının ücretinin tamamını kapsamakta ve günlük 13 avroya tekabül etmekte olup kadının günlük kazancının bu miktarın üzerinde olması durumunda aradaki farkı işveren ödüyor. Erken ve çoklu doğumlarda ise süre dört hafta uzatılabilmektedir, erken doğma hâlinde. Bir de ebeveyn izni, analık izniyle birlikte olup otuz altı ay olarak uygulanmaktadır. Uygulama kapsamında, doğumdan sonra en fazla üç yıl süreyle işten muaf tutulma hakkı elde edilebilir. İşveren bu süre zarfında işçiye ücret ödemez fakat işçinin işteki pozisyonunu boş tutmak zorundadır. Devlet tarafından ebeveynlik parası ödenmektedir, ebeveynlik ödeneği alırken devlet ebeveynlere otuz saate kadar çalışma izni vermektedir. Bunun yanı sıra, hiç çalışmamak ve bu ödeneği almak da mümkündür. Ödenek süresi iki ila on iki ay arasında değişmektedir. Her 2 ebeveyn de bu ödenekten yararlanmak isterse aralarında dönüşümlü veya arka arkaya paylaşım yaparak on dört ay boyunca ödenek alabiliyorlar. Ebeveyn yardımı doğumdan önceki toplam aile gelirine bağlı olarak 300 ila 1.800 avro arasında değişmektedir.

Diğer bir ülke örneği İspanya örneğidir. İspanya’da, İspanya hukukuna göre doğum öncesi ve doğum sonrası izin süresi on altı haftadır, bizimkine benzer bir uygulama; altı haftası zorunlu olarak doğumdan sonra alınır, geri kalan on hafta doğumdan önce veya sonra alınabilir. Yasalara göre, çalışan anneler doğumdan sonra altı haftalık zorunlu izin aldıkları sürece on altı haftalık doğum izninin on haftaya kadarını babaya transfer etme hakkına sahiptir. Burada ilginç bir gelişme, analık izninin bir kısmını babaya transfer edebiliyor.

Yine, İspanyol Hükûmeti, 2019 Mart ayı başlarında ebeveyn izni konusunda eşitliği sağlamayı amaçlayan bir Kraliyet kararnamesi onaylamıştır. Yeni yasa babalık iznini beş haftadan sekiz haftaya çıkarmıştır. Belki bizim de bu konuda yapmamız gereken diğer bir çalışma olarak dikkatinizi çekmek isterim, bizde babalık izni hakikaten hep böyle çok az gibi gelir; işçilerde beş gün, memurlarda on gündür. Yani bir baba sadece bu kadar mı yenidoğan bebeğine, eşine zaman ayırmalı? O biraz soru işaretleri oluşturuyor, ihtiyaç var gibi gözüküyor, bizler de birer anne olarak yaşadıklarımızdan, deneyimlerimizden de yola çıkarak...

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR - Komisyonumuzun çalışma amacı da işte bunlardan, karşılıklı paylaşımlardan ideal olana ulaşma noktasında inşallah önemli sonuçlar ortaya çıkarmak.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN - İnşallah Sayın Başkanım.

Bu nedenle, yeni babalar, ilk iki haftası bir çocuğun doğumundan hemen sonra olmak üzere iki ay izin alabiliyorlar yapılan değişikliklerle. Kalan altı hafta, ilk on iki ay boyunca dağıtılabilecek şekilde kullanılabilmektedir.

Bir de Danimarka örneğinden bahsedeyim ben. Doğum izni süresi elli iki haftadır yani bir yıllık bir doğum izni süresi var. Bu iznin on sekiz haftası analık izni olup doğum öncesi dört hafta, doğum sonrası on dört hafta şeklinde kullanılabilmektedir. Anne, izin süresince ücretinin yüzde 100’ünü alabilmektedir, doğumu izleyen ilk on dört haftalık süreçte kullanılmak koşuluyla ücretin tamamının ödendiği iki haftalık kişisel babalık izni de bulunmaktadır.

Evlat edinen ebeveynler için de aynı şekilde on sekiz hafta analık, iki hafta babalık izni kullanılmaktadır. İzin sistemi oldukça esnek; ebeveynler, bu süreyi nasıl kullanacakları konusunda kendileri karar vermektedirler. Ebeveynler, daha sonra kullanılmak üzere, izinlerini sekiz ila on üç hafta arasında da erteleyebilmektedirler. Bizde erteleme söz konusu değil, yani bunlar da Avrupa'daki uygulamalar dikkate alarak ele alınabilecek konulardan biri olarak öne çıkıyor. Bizim, şu ana kadar yaptığımız çalışmalardan yola çıkarak, izinler konusunda çalışma zamanları bakımından naçizane birkaç önerimiz olacak Komisyonumuza, şöyle ki: Memurlar için az önce bahsettiğim ikincil mevzuatın hayata geçirilmesi yapılması gereken önemli işlerden biri olarak gözüktüyor, bu “ikincil mevzuat” dediğim, az önce bahsettiğim çocuk, mecburi ilköğretim çağına gelinceye kadar ebeveynlerin yarı zamanlı çalışmasına ilişkin olan bir düzenleme.

Yine, mesai saatlerini kreş, okul öncesi eğitim kurumlarıyla giriş ve çıkış saatleriyle uyumlaştıracak şekilde birtakım çalışmaların yapılmasına ve tabii, kurumların karşılıklı uyum içerisinde çalışarak geliştirilmesine de ihtiyaç vardır. Covid-19 salgını süresince edinilen deneyimlerden yararlanılarak kamuda esnek çalışmaya ilişkin kalıcı düzenlemeler yapılabilir, işin elverdiği ölçüde, tercihe bağlı olarak iş yerinde ve evden çalışma şeklinde hibrit modellerin uygulanması mümkündür. Bakım sorumlulukları nedeniyle kamu görevlilerine tercihe bağlı olarak esnek mesai sistemi uygulaması da yine önerilebilecek çalışmalar arasında görünüyor. Doğum sonrası ücretli babalık izni süresinin arttırılmasında fayda var, babalar için devredilemez babalık izni süresi çalışılabilecek diğer konu başlıklarından biri. Kreş desteği, ücretli izinler başta olmak üzere doğum sonrası izinler artırılabilir, aile dostu vergilendirme politikaları uygulanabilir. Burada şöyle bir açıklama getirmek isterim: Çalışanlara kreş için nakit desteğinin veya farklı teşviklerinin sağlanması, ücretli analık, babalık izin sürelerinin arttırılması, evliler ve bekarlar için farklı vergi oranlarının getirilmesi, çocuk sayısına göre çalışanların vergi dilimlerinde düzenlemeler yapılması veya belli oranlarda vergi iadesinin sağlanması gibi düzenlemeler de yine üzerinde çalışılabilecek konu başlıkları gibi görünüyor. İş ve aile yaşamının uyumlaştırılması konusu, memurlar ve işçiler arasındaki eşitliğin sağlanması, dengenin sağlanması; kadın işçilere doğum nedeniyle iş göremezlik hâlinde gelir kaybına uğramamaları için günlük kazancının tamamının ödenmesi, esnek çalışma biçimlerinin güvenceli esneklik modeline uygun bir yapıya kavuşturulması, ebeveynlerin dönüşümlü olmak koşuluyla yıllık izinlerini çocuklarının tatil dönemlerinde kullanabilecek şekilde esnetebilmesi yönünde naçizane önerilerimizi sunmak isteriz.

Evet, izinlerle ilgili bölümü bitirdim. Şimdi, bakım hizmetleriyle ilgili bölümün sunumuna başlayayım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – İsterseniz, bu kısma kadar olan sunumla ilgili sorusu olan varsa bu arada alabiliriz, sanki konu dağılmadan anlık cevap vermek daha doğru olur diye düşündüm, yoksa da...

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Çalışan kadın sayısı ne kadardı Güler Hanım?

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Çalışan kadın sayısı 8 milyon 306 bin efendim.

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Çalışmayan 21 milyon.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Evet.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER UZMANI AKIN YUMUŞ – “Çalışmayan” derken iş gücüne dâhil olmayan nüfus efendim o.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ
GÜLER ÖZDOĞAN – “31 milyon” dediğimiz toplam kadın nüfusu 15 yaş ve üstü. 15 ve üstü toplam kadın nüfusu 31 milyon 623 bin.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Çalışan, çalışmayan ne kadar, onu sordu Hocam.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ
GÜLER ÖZDOĞAN – Şöyle: İstihdam edilen yani hâlihazırda çalışan kadın sayısı 8 milyon 306 bin. Çalışmayan, iş gücüne dâhil olmayan kadın nüfusu ise 21 milyon 855 bin. Tabii, bunlar yıllık veriler yani 2020 yılı yıllık verileri olarak size sundum, aylık veri olarak değil.

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Tarım işçisi kadınlarımız yok değil mi bunun içinde?

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ
GÜLER ÖZDOĞAN – Bunun içinde tarım işçisi kadınlarımız da var, tabii.

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Sigortalıysa var.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ
GÜLER ÖZDOĞAN – Yok, yok, öyle düşünmeyin yani, bu söylediğimiz rakamların içerisinde kayıtlı da var, kayıtsız da var.

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – İyi o zaman.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ
GÜLER ÖZDOĞAN – Kayıtlı ve kayıtsız oranlarının tamamını kapsıyor bu söylediğim rakamlar.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Sayın Başkanım, müsaadenizle devam edelim, başka soru yoksa.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ
GÜLER ÖZDOĞAN – Devam edebiliriz Sayın Başkanım.

Bakım hizmetleri, başta da söylediğim gibi, bakım hizmetlerini biz, çocuk bakımı, engelli, yaşlı bakımı olarak 3 kategoride değerlendirebiliriz çünkü hepinizin de bildiği üzere, evde bakım, aslında, bu 3 grubu da içinde barındıran bir hizmettir. Dolayısıyla kadınlar evde hem çocuklarına bakıyor hem yaşlısına bakıyor hem hastasına, engellisine bakıyor. Dolayısıyla bütün bu bakıma muhtaç kesim, grup kadının çalışma hayatına girmesinde önemli bir sorun ya da girse bile işin emek yoğunluğunu arttıran önemli noktalar, hususlar.

Çocuk bakımı konusuna başladığımız zaman, ülkemizde bakım hizmetlerine ilişkin olarak, çocuk bakımına ilişkin olarak, “okul öncesi eğitim hizmetleri” temel olarak Millî Eğitim Bakanlığı ile bizim Bakanlığımız Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı onayıyla açılmış kurumları ifade eder. Şöyle ki: Millî Eğitim Bakanlığına bağlı olarak açılan kurumlar, “anaokulları” ya da “ana sınıfları” olarak geçiyor. Anaokulları, hem kamuya bağlı olan direkt kamunun işlettiği anaokulları olarak var hem de özel anaokulları var. “Anaokulu” ifadesiyle şunu demek istiyoruz: Anaokulu 3-6 yaş grubu yani 36 ayını tamamlamış ve 66 aya kadar olan çocuk yaş grubunu ifade eder, anaokulları bunu ifade ediyor. Ana sınıfları var, ana sınıfları -hepiniz bilirsiniz- okullarda 1’inci sınıf öncesinde çocuklarımızı bir yılığına gönderdiğimiz bir süreyi kapsıyor, bir de kreş ve gündüz bakımevleri var. Kreş ve gündüz bakımevlerinin açılış onayı bizim Bakanlığımız tarafından verilmektedir, kamuya bağlı yoktur, tamamen özeldir, özel olarak işletilirler ama açılış izinlerini Bakanlığımızdan alırlar. Kreş ne demek, gündüz bakımevi ne demek onu bir ifade edeyim: Kreşler 0-36 ayı kapsayan gruptur, 0-36 aylık süreyi kapsıyor; gündüz bakımevi ise 36’dan 66 aya kadar olan çocukları kapsar. Böyle farklı bir uygulama var. Bakanlığımıza bağlı olanlar 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu kapsamında açılmaktadır. Millî Eğitimden bahsettim, Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği’ne göre... Şundan

da bahsetmek isterim, başlangıçta, bunu öncelikle ifade edeyim: Kurumsal çocuk bakım hizmetleri çok farklı ikincil mevzuat kapsamında yürüyor. Biri, Millî Eğitim Bakanlığının ilgili yönetmeliği kapsamında, diğeri Bakanlığımız kreş ve gündüz bakımevleriyle ilgili yönetmelik kapsamında açılıyor, bir diğeri İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında işverenler tarafından açılma zorunluluğu getirilenleri kapsıyor. Ayrıca, belediyeler tarafından açılanlar var, kooperatifler tarafından işletilenler var; bunun dışında 657'nin ilgili maddesi kapsamındaki yönetmelik kapsamında kamu kurumlarının kendi personeli için açtığı çocuk bakım kurumları vardır. Aslında her birinin de farklı isimleri var, farklı kavramlar kullanıyor yani bu da önemli bir sorun olarak karşımızda. Çok farklı dağınık yapılarda kuruluyorlar, dağınık kavramlar kullanılıyor, farklı kavramlar kullanılıyor; her şeyden önce, bir çatı altında toplanmaya ihtiyacı var. Bunu söyleyip ondan sonra ilgili kurumların durumunu açıklamaya çalışayım.

Şimdi, Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'ne göre ilköğretim kurumları bünyesinde açılan ana sınıfları -az önce bahsettim- 48-66 aylık çocuklara hizmet etmektedir. Bağımsız anaokulları 36-66 aylık çocuklara hizmet vermektedir. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından onaylanmış çocuk bakım hizmetleri sağlayıcıları ise 0-35 arasındaki çocuklar için hizmet vermemektedir. Yani bu, bakımı içine aldığı için Millî Eğitim Bakanlığının bize söylediği şu: "Hayır, biz..." Zaman zaman iki Bakanlık arasında şöyle çalışmalar da oldu: "Birleştirelim, tek elden yürüsün." Fakat Millî Eğitim dedi ki: "Biz eğitimden sorumluyuz. 0-35 ay eğitim grubu değildir, eğitim alan grup değil. 0-35 yaş bakım grubuna girer. Dolayısıyla, bu sizde kalsın, diğerini biz alalım." Böyle olunca da yine bir dağınıklık oluşacak. Dolayısıyla, bir adım bile ilerleyemediğimizi söyleyebilirim ama 0-35 ay arasındaki çocuklar "kreşler" olarak geçer ve bizim Bakanlığımızın izniyle açılan özel kurumlarda hizmet vermeye devam eder.

Kamu kurumlarında çalışanların okul öncesi çocuklarının bakımı ve eğitimi için, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 191'inci maddesi kapsamında yürürlükte bulunan Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Açılacak Çocuk Bakımevleri -dikkatinizi çekerim, çocuk bakımevi oldu burada isim; kreş, gündüz bakımevi, anaokulu, ana sınıfı, çocuk bakımevi- Hakkında Yönetmelik çerçevesinde "... kurumca istihdam edilen memurların 0-6 yaş grubuna giren en az 50 çocuğu için kurumun idari ve mali işlerle ilgili birimine bağlı olarak açılabilir." diyor ve şu anda, kamu kurumlarında açılan kurumlar, açılan kreşler, gündüz bakımevleri, ana sınıfları, anaokulları ilgili kurumun idari işler biriminin onayıyla açılıp hizmet vermeye devam etmektedir.

Bir diğer konu -az önce bahsettim- İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 30'uncu maddesine dayanılarak yürürlükte bulunan Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik, burada da yine "çocuk bakım yurdu" olarak kavram kullanılıyor. Burada da "Yaşları ve medeni halleri ne olursa olsun, 150'den çok kadın çalışanı olan işyerlerinde, 0-6 yaşındaki çocukların bırakılması, bakımı ve emziren çalışanların çocuklarını emzirmeleri için işveren tarafından, çalışma yerlerine ayrı ve işyerine yakın EK-IV'te belirtilen şartları taşıyan bir yurdun kurulması zorunludur." diyor. Burada da "yurt" olarak yine kavram önümüze çıkıyor. "Yurt işyerine 250 metreden daha uzaksa bu durumda da işveren taşıt sağlamakla yükümlüdür." demektedir yönetmelik.

Ülkemizde hâlihazırda -az önce bahsettiğim gibi- belediyeler tarafından da okul öncesi kreş, gündüz bakımevleri açılmaktadır ve hizmet vermektedir fakat bu belediyelerin hangi mevzuata göre, neye göre açtığına dair uygulamada biraz belirsizlik var. Açıyorlar ve kendi belediyelerinin onayıyla işletmeye başlıyorlar. Dolayısıyla, söz konusu kreşlerin denetimi ve istatistiklerinin tutulmasına ilişkin olarak mevcut bir mekanizma da bulunmamaktadır. Yine, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü ve Türkiye Belediyeler Birliğiyle yapılan görüşmeler sonucunda,

belediyeler tarafından sağlanan hizmetlere ilişkin verilerin de tutulmadığı bilgisine ulaştık. Yani bugün siz bana sorun: “Türkiye’deki belediyeler tarafından açılan toplam kreş sayısı kaçtır?” derseniz, ben size doğru bir cevap veremem çünkü ulaşamıyoruz, bu konuda tam bir veri kirliliği var diyeyim.

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Şimdi, belediyelerde çok yaygın olarak engelli bakım merkezleri açılıyor, onlar da buna dâhil mi, engelli bakım merkezleri?

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – O farklı. engelli bakım merkezleri farklı; bu, çocuk bakımı, tamamen çocuk bakımıyla ilgili.

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Yani engelli okulları açılıyor mesela.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – O farklı bir şey.

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – O farklı bir şey.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Aynen öyle.

Bir diğer açılış yöntemi, bu da Ticaret Bakanlığı Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğünden alınan bazı kooperatifler de çocuk bakım hizmeti alanında faaliyet yürütmektedir. Yani Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi tip sözleşmesiyle kadınlar kooperatif açıyor, o kooperatifteki faaliyet alanı çocuk bakım hizmetleri yani kreş hizmeti. Fakat bunların denetimi, açılış izni vesairesi Millî Eğitim Bakanlığı ya da bizim Bakanlığımız tarafından olmuyor; tamamen kooperatifin açılış izninin tüzüğü bağlamında, tamamen Ticaret Bakanlığı Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğünün izniyle açılıyorlar ve bu şekilde hizmet sürdürmeye devam ediyorlar. Dolayısıyla, bu kooperatiflerin faaliyeti bakımından denetimi ve izlenimi tamamen kooperatifin işlenmesine yönelik kurallar çerçevesinde denetim ve izlenimi yapılmaktadır. Burada da yine çalışılması gereken bir konu olarak önümüzde duruyor. Komisyonunuzun fazlaca yapması gereken işleri gibi gözüktüyor ama...

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü olarak 2014 yılında Dünya Bankasıyla “Kadınların Ekonomik Fırsatlara Erişiminin Artırılması” başlıklı bir proje yürüttük. Bu projenin altında yer verdiğimiz çalışma başlığımızdan bir tanesi de “Türkiye’de çocuk bakımı ve erken çocukluk eğitim hizmetlerinin arz ve talep araştırması” oldu, çok kapsamlı bir araştırma oldu. Onunla ilgili verileri sizlerle paylaşmak isterim. “2014 yılı çok geride kaldı.” diyebilirsiniz ama baktığımız zaman, aslında hâlâ benzer kavramlar, benzer verileri de görebiliyoruz. O zamanki yaptığımız araştırmaya göre ülkemizde 0-5 yaş grubundaki toplam çocuk sayısı 7,5 milyon olarak tahmin edilmektedir. Öte yandan, Türkiye’de 3-5 yaş grubunda 3,8 milyon çocuk bulunmaktadır. Bunların sadece yüzde 29,5’i merkez bazlı okul öncesi eğitim hizmetlerine kayıtlıdır. Yani bu yaş grubundaki tahmini 2,7 milyon çocuk merkez bazlı çocuk bakım hizmetlerinden yararlanamamaktadır. OECD ülkeleri arasında okul öncesi eğitim kurumlarına brüt kayıt oranı ortalaması olan yüzde 80,6’ya erişebilmek için 3-5 yaş grubu için 42.388 adet yeni bakım merkezi veya okula ihtiyaç duyulmaktadır. Bu yaş grubundaki tüm çocukları kapsayabilmesi ve yüzde 100 kayıt yaptırabilmek için ise olması gereken okul sayısı 58.380’dir; o zaman yaptığımız projeksiyonda bu rakamlar çıktı. Tabii ki bir miktar değişmiş olabilir.

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Peki, bu konuda ailelerin talebi var mıydı? Bir de o var. Ailelerin talebi var mı? Okul açarsınız da.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Ailelerin talepleri var. Özellikle doğrudan talep oranı ne kadardı, yüzdesi ne kadardı, şu anda buna dair doğrudan yapılmış bir projeksiyonumuz yok ancak bu yönde de çalışma yapılabilir, yapılamaz değil fakat şöyle de bir durum var...

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Yani bu şöyle: Çalışan kadınlarla oranlayarak... “8 milyon civarında çalışan kadın var.” diyorsunuz. Daha ziyade çalışan kadınlar çocukları için kreş, bakım ihtiyacı duyuyor. Çalışmayan kadın da böyle bir talepte bulunuyor mu? Ona göre bir tespit gerekir.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Mutlaka bulunuyor, şöyle ki: Artık dünyadaki araştırmalar, incelemeler şunu göstermiştir ki -ülkemizdeki çalışmalar da bunu gösteriyor- okul öncesi eğitim almış çocukların okul başarısı çok daha yüksek. Yani evde, belli “0-3 yaş” dediğimiz...

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Kreş ile okul öncesi farklı şey. Burada “3-5 yaş grubu.” diyorsunuz, 3-5 yaş okul öncesi ana okulu olmuyor, kreş gibi oluyor, değil mi?

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Bakımevi oluyor.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Şunu söylemek isterim: Her yaş için aslında çocuk eğitilebilir, onu söylemek lazım. Dolayısıyla, elbette, anne kucağına ihtiyaç duyan belli yaş grubu var, özellikle 0-2 yaş grubu bu yaş grubudur. O yaş grubunda zaten yirmi dört aya kadar izinlerimiz, ücretsiz izinlerimiz var fakat bu yaştan sonra çocuğun hayata hazırlanması, dünyaya erişebilir duruma getirebilmesi için kurumsal bakıma ihtiyaç duyar. Şu anda ev kadınları da çocuklarını kreşlere, anaokullarına gönderiyorlar. “Hiç olmazsa, 3 yaşından itibaren çocuğumuzu artık kreşe göndermemiz, ana sınıfına ya da gündüz bakımevine göndermemiz gerekiyor.” şeklinde çok talep var, onu da belirtmek istiyorum.

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Güler Hanım, bu sabahki haberlerde Millî Eğitim Bakanımız 2022 yılı içinde 40 bin tane, 3-5 yaşa eğitim verecek anaokulu açılacağını söyledi.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Ben de ona değinecektim, Sayın Hocam, çok teşekkür ederim.

Millî Eğitim Bakanımızın da o noktada bir açıklaması var: O, eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak noktasındaki okul öncesi eğitimin önemi ortaya çıkmış oluyor. Bu noktada, hani, o şeyler arasındaki farkı gidermek için yeni anaokulu ve ana sınıfı açılması noktasında planlamalar hızlı bir şekilde devam ediyor, kapsama alındı, hızlıca bu gerçekleştirilecek inşallah.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Çok sevindirici ve çok önemli bir gelişme. Bundan önce başlamışlardı altyapısını hazırlamaya, şimdi açıklanmış olması hakikaten çok önemli bir gelişme.

FATMA AKSAL (Edirne) – Millî Eğitim Bakanımızın bir sunumu vardı, o sunumda da dile getirdi, fırsat eşitsizliğinin başladığı en büyük nokta okul öncesi eğitim.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Çok doğru.

FATMA AKSAL (Edirne) – Okul öncesi eğitimle ilgili çok ciddi bir yatırım yapılması planlanıyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Özellikle İstanbul’dan başlamak üzere...

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Düşünebiliyor musunuz bir çocuk evde ailesinin yanında kalmış o yaşa kadar, 6 yaşına kadar ama başka bir çocuk anaokullarından, kreşlerden yetişe yetişe her türlü bilgiyi, veriyi zamanında almış, hatta parmak kaslarının gelişmesi bile tamamlanmış o kalemi, boya, hamur işlerini kullana kullana; “Aynı platformda yarışın.” diyorsunuz, “Aynı platformda hadi hayata hazırlanın.” diyorsunuz. Bu, gerçekten eşitlik kulvarının oluşması için, çocuklar arasında bu eşitliğin sağlanması için çok önemli bir gelişme, çok memnuniyet verici.

Evet, ben çok da fazla zamanınızı almak istemiyorum. Bilmiyorum ne kadar zamanım var. İstersiniz biraz hızlandırayım.

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Evet, hızlandı.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Tezkeremiz de var.

FATMA AKSAL (Edirne) – Tezkere oylaması var. Bir de “Gelin.” diye mesaj geliyor ama. Mesaj gelince gideceğiz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Şimdi, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünden Ekonomik Statü Daire Başkanımız Sayın Güler Özdoğan Hanımefendi’nin sunumunu dinliyoruz. Tabii, sizden sonra Aile Sosyal Hizmetler Uzmanımız Akın Yumuş Bey’in de bir sunumu olacak mıdır bilmiyorum, buna göre belki daha hızlı toparlamak da -arkadan soruların da olacağını varsayarak- biraz fayda olabilir bu noktada.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER UZMANI AKIN YUMUŞ – Benim sunumum olmayacak Sayın Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Tamam, teşekkür ederim.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Uzmanımız sağ olsun, birlikte hazırladık. Yanımda destek olması için getirdim, gerektiğinde sizin sorularınıza cevap verebilecek deneyimli bir arkadaşım, onu da söyleyeyim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Çok teşekkür ederim.

O zaman biz sizi dinlemeye devam ediyoruz.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Evet, şimdi, hangi alanda olursa olsun verilerin derlenip toplanmasının ve veriler üzerine politika üretilmesinin uygulamaya geçilmesinin çok önemli olduğunu artık hepimiz biliyoruz. Buradaki veri tablosunda da göreceğiniz üzere, Türkiye’deki resmî anaokulu, resmî ana sınıfı, özel okullar, özel ana sınıfları ve devlet memurları için çocuk bakımevleri konusunda bizim Bakanlığımız bünyesinde İş Kanunu kapsamında açılan kreşler, anaokulları, ana sınıfları, gündüz bakımevleri, yurtlar, bakımevleri gibi isimler altında açılmış olan kurumların tablosunu, verilerini görebiliyorsunuz. Toplamda şu anda... Bu arada şunu da söylemek isterim; bu verileri Millî Eğitim Bakanlığı tutuyor, her kurum düzenli olarak bu verileri girmiyor, dolayısıyla, hani, Türkiye’de son durum budur diyemiyorum ama en azından, Millî Eğitim Bakanlığı ve Bakanlığımız bünyesinde açılmış olan kreş, gündüz bakımevi, anaokulu ve ana sınıflarına dair verileri burada gördüğümüzü söylemek isterim. Şu anda toplamda okul öncesi eğitim kurum sayısı Millî Eğitim Bakanlığı verilerine göre 31.831, 1 milyon 216 bin 982 öğrenci çocuğumuz faydalanmaktadır bu kurumlardan.

Kamu kurum ve kuruluşlarınca açılacak çocuk bakımevleri bakımından... Bu bölümleri söylediğimi hatırlıyorum ama tekrar tekrar da vaktinizi almak istemiyorum.

Özellikle kamu kurumlarına kreşlerin açılması yönünde ülkemizde şöyle bir sıkıntı var, bunu sizinle paylaşmak isterim, biliyorsunuz, şu anda ilgili yönetmelik kapsamında kurumda istihdam edilen memurların 0-6 yaş grubuna giren en az 50 çocuğu için bakımevleri kurulabiliyor ancak şöyle de bir durum var: Her yıl sizlerin onayıyla geçmiş olan bütçe kanununun ilgili maddesinde -ki şu anda uygulamada olan 2021 yılı Bütçe Kanunu’nun 8’inci maddesinin (7) numaralı bendinde- yer aldığı üzere kreşler ve çocuk evleri çocuk bakımevi gibi birimler sosyal tesis olarak kabul edilmektedir. Dolayısıyla, diyor ki kanun koyucu: “...benzeri sosyal tesislerin giderleri, münhasıran bu tesislerin işletilmesinden elde edilen gelirlerden karşılanır. Bu yerlerde, merkezi yönetim bütçesi ile döner sermaye ve fonlardan ücret ödenmek üzere 2021 yılında ilk defa istihdam edilecek yeni personel görevlendirilmez.” Yani şunu demek istiyor, diyor ki: “Siz kreşinizi kurun, kendi kendinizi oradan elde ettiğiniz gelirle işletmeye çalışın, personelinizi de oradan istihdam edin, her türlü giderini oradan karşılayın.” Tabii, böyle olunca yıllar içerisinde kamu kurumlarındaki kreş sayısında da azalma oldu. Bizim her yıl bu yöndeki naçizane

isteğimiz, bu “sosyal tesis” kavramından ne olur çıkaralım ya da bu maddenin içerisinde “kreş” ve “çocuk bakımevi” bu iki kelimeyi çıkaralım. Madde her yıl aynı şekilde geçiyor ama bu iki kelimeyi, en azından “kreş” ve “çocuk bakımevi” ifadelerini bu madde içerisinde çıkaralım. Tabii, bununla yetinilmiyor, bundan sonra kamu sosyal tesislerine ilişkin tebliğ yayınlanıyor, her yıl bütçe kanunu çıktıktan sonra, bütçe kanunu, arkasından da sosyal tesislere ilişkin tebliğ yayınlanıyor. Bu tebliğde de aynı maddenin yansımalarını görebiliyoruz.

Hâlihazırda Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik kapsamında, biliyorsunuz, 150’den çok kadın çalışanı olan iş yerlerinden, işveren kendisi ücretini karşılamak üzere, çalışanlara çocuklarını bırakabilecekleri hizmeti sunmaları isteniyor. Fakat şöyle de bir durum var, burada tabii, iki konu var, iki husus var. İşverenler genelde -bizim yaptığımız araştırmada çıkıyor ki- böyle bir hizmeti sunmak istemiyorlar. Şöyle diyor, şu bakış açısı var: “Ben bunun cezasını öderim ancak bunun maliyeti bana daha yüksek.” Dolayısıyla, hani, o kreş hizmetini sunmak yerine bunun cezasını ödemeyi göze alıyor. Az önce size gösterdiğim grafikte sadece 2 kreş gözüküyor bu şekilde hizmet sunan, muhtemelen daha fazladır çünkü ülkemizde kurumsallaşmış çok büyük holdingler, firmalar var, oralarda kreş bakım hizmetinin sunulduğunu biliyoruz ancak şu anda elimizde olan veriye yansıyan 2 kreş olarak gözüküyor Milli Eğitim Bakanlığının istatistiklerine göre. Ama şöyle de bir durum var: “Hani Ülkemizde 150’den çok kadın çalıştıran kaç iş yeri var?” diye soracak olursanız, şu anda maalesef onu da bu konudaki veriyi de sizinle paylaşamayacağım. Bizim daha önceden bir çalışma kapsamında böyle bir talebimiz oldu. Sosyal Güvenlik Kurumu Aktüerya ve Fon Yönetimi Daire Başkanlığıyla bu konuda bir görüşme yaptık, dediler ki: “Siz ne istediğinizi bizimle paylaşın, bizim veri madenciliği yapmamız lazım bu konuda.” Dolayısıyla, hani, Komisyonun da belki bu yönde bir girişimi olursa, özel işverenlerin çocuk bakımıyla ilgili olarak yaptığı çalışmalar ve istatistiksel verilere ulaşmak isterseniz Sosyal Güvenlik Kurumu Aktüerya ve Fon Yönetimi Daire Başkanlığına ulaşmanızda fayda var diye düşünüyorum.

Yine, kamu kurumlarında kreşlerin açılmasına ilişkin olarak ise Hazine ve Maliye Bakanlığı bu konunun ana sorumlusu olarak gözüküyor, orayla belki iletişime geçebilirsiniz. Bir taraftan hangi kurumlarla neler yapabileceğiniz konusunda da küçük ipuçları vermeye çalışıyoruz.

Yapılan çalışmalar da var tabii ki ülkemizde. Kreşlerin yaygınlaştırılması çok önemli. Aslında biz bir taraftan da şunu yapmaya çalıştık, dedik ki: Kreş, gündüz bakımevi sayısı ya da anaokulu, ana sınıfı sayısı artıkça bir yerde rekabeti de artırırız, en azından maliyette de bir miktar düşüş... Yani vatandaşın, ebeveynlerin ulaşabileceği fiyata yaklaştırmaya çalışalım dedik, bu yönde çalışmalar yapılmaya çalışıldı, ki birtakım gelişmeler de oldu -sizler bilirsiniz- 2016 yılında yapılan mevzuat çalışmasıyla -hâlihazırda Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak kurulan anaokulları gelir ve kurumlar vergisinden muaftı- 2016’da yapılan düzenlemeyle bizim Bakanlığımıza bağlı olarak, yani izin alarak açılan kreş ve gündüz bakımevlerinin de gelir ve kurumlar vergisinden muaf tutulması sağlandı ama tabii ki beş yıl süresince. Bunu yapmamızın nedeni -dediğim gibi- kurumsal çocuk bakımı veren kurumların sayısını artırmak.

Başka bir destek de şöyle, (2014/6058) sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar’la özel sektör tarafından kreş ve gündüz bakımevleri ile okul öncesi eğitim için gerçekleştirilecek en az 500 bin liralık yatırımların bölgesel desteklerden faydalanması imkânı getirildi, bu çok önemli bir gelişmeydi. 5’inci bölge kapsamında ve birçok bölgeyi de kapsayacak şekilde bir düzenleme yapıldı. Yine, özel kreş ve gündüz bakımevleri, çocuk kulüplerinin mevcut kapasitelerinin yüzde 3’ünden, hâlihazırda Bakanlığımızca tespit edilen ihtiyaç sahibi çocukların ücretsiz yararlanması sağlanmaktadır. Bu da önemli bir çalışma, Bakanlığımıza da bu yönde birçok başvuru var kadınlardan “İşe gidiyoruz ama çocuk bakımı çok pahalı, karşılayamıyoruz.” O durumda da işte, Bakanlığımızın sağladığı bu yüzde 3’lük kontenjan için kurumlara başvurulması önerisi var.

Onun dışında, Bakanlığımızın yine özel sektörle yürüttüğü Annemin İşi Benim Geleceğim Projesi kapsamında biz, 10 organize sanayi bölgesinde kreşlerin açılmasını hedefledik. Buradaki amacımız; sanayi bölgesinde, sanayi sektöründe çalışan kadının -bir yerde- sayısını artırmak, o kadınların iş yükünü azaltmak. O anlamda yaptığımız proje kapsamında Adıyaman, Afyonkarahisar, Balıkesir ve Malatya Organize Sanayi Bölgelerine kreşler hizmet vermeye devam ediyor şu an, güzel bir çalışma olarak paylaşmak istiyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Şurada araya girmek istiyorum. Balıkesir OSB’deki kreşin bu sene ben mezuniyet törenine katılmıştım.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Ne güzel...

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Orada, OSB yönetimi de ciddi anlamda, Sayın Valimiz de başta olmak üzere, konuya hâkim ve sahiplenmiş durumda. Güzel örneklerden bir tanesi. İnşallah yaygınlaştırılmasıyla ilgili de bu Komisyonumuzun çalışmaları da bir ön açmış olur.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Kesinlikle Sayın Başkanım, sahiplenme konusu o kadar önemli ki dile getirdiniz.

Biz, bu projeyle 10 ilde yapmayı planladık aslında. Ancak, OSB’lerin, yönetimin sahiplenme konusundaki sıkıntıları nedeniyle bir yerde bırakmak istedik.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Evet, çok önemli.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Belki de kendimize hedef koyduğumuz OSB’ler bağlamında bir sıkıntı yaşamış olabiliriz ama dediğimiz gibi Komisyonun bu yöndeki çalışmalarının ışık tutması bakımından belki organize sanayi bölgesi genel müdürlüğüyle bu konuda bir çalışma yapılabilir, önerilerde oradan bir sunum istenebilir.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Ziyaret de edebiliriz.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Evet, evet...

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Bu noktadaki örnek kreşlerimizi ziyaret noktasında da hani hem rol model olması açısından, inşallah bundan sonraki aşamalarda. Hani bir de bu tür toplantılarımızda karşılıklı görüş alışverişinde bulundukça, konular ilerlemeye başladıkça aslında bizim kıymetli vekillerin bu yol haritası da bu şekilde, yavaş yavaş oluşmaya başlıyor. İnşallah bu noktada da güzel adımlar atacağız.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Teşekkür ederiz, inşallah.

O kreşlere ilişkin bir durum, analiz çalışması da yapıldı aslında. Hani öne çıkan hususlar... Akın Bey belki siz daha iyi izah edersiniz bu konuyu.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER UZMANI AKIN YUMUŞ – Tabii...

Şöyle efendim, tamamen organize sanayi bölgelerinin yönetimlerinin bu işe bakış açısıyla ilgili gelişmeler oluyor aslında. Bu dört örnekten, yani Adıyaman, Afyonkarahisar, Balıkesir ve Malatya içinden gerçekten en başarılısı Balıkesir gibi duruyor çünkü oradaki OSB yönetiminin bu kreş konusuna olan sahipliliği çok ön plana çıkmıştı. Mesela diğer organize sanayi bölgeleri kreşlerinde birtakım sorunlar olduğunu biliyoruz. Sorunların birçoğu da finansal nedenlerden kaynaklanıyor. Finansal nedenler derken, aslında bu bir projeydi, bir özel sektör firması tarafından yapılıp devredilen şekildeydi kreşler, bütün teçhizatı vesairesi o özel sektör firması tarafından karşılanıyordu. Organize sanayi bölgeleri yönetimine devredildikten sonra organize sanayi bölgeleri yönetimi bunu bir şekilde

on sene boyunca işletmeyi taahhüt ediyordu, yani bununla ilgili tüm gelir gider vesaire gibi şeyleri karşılamayı taahhüt ediyordu. Ancak, belli bir noktadan sonra, talebin de azlığından dolayı birtakım sorunlar yaşadıklarını ilettiler. Buna ilişkin biz de ilgili taraflarla görüştük, bir şekilde çözüldü, ayakta kaldı ama devamını sağlayacaksa eğer bunun kesinlikle sürdürülebilir bir yönetim modeli geliştirilmesi gerektiğini düşünüyoruz bununla ilgili.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Hem sürdürülebilir olması hem de bu noktada yine talebin az olmasından kaynaklı dediniz. İşte, OSB’lerde kadın istihdamını artırma yönünde inşallah adım atmak gerekiyor bu noktada.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER UZMANI AKIN YUMUŞ – İnşallah, inşallah Sayın Vekilim.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Evet, evet inşallah.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Ama dediğiniz gibi Balıkesir güzel bir örnek.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER UZMANI AKIN YUMUŞ – Yani Balıkesir’i kendimize örnek alıp diğer OSB’lere gidilebilir, yani OSB yönetimlerine gidilebilir. Balıkesir’in OSB yönetiminin deneyimleri o OSB’lere aktarılabilir, nasıl çözdüler, nasıl...

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Bir Balıkesir Milletvekili olarak, bu noktada biz inşallah üstümüze düşeni yapacağız.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER UZMANI AKIN YUMUŞ – İnşallah Sayın Başkanım.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – İnşallah, evet.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Buyurun efendim.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Çok fazla uzatmadan... İŞKUR tarafından bu imalat sektörüne mesleklerde düzenlenecek işbaşı eğitim programları ve mesleki eğitimlerde de yine 400 TL’ye kadar bakım desteği ödemesi yapılmaktadır. Ayrıca, kurumsal çocuk bakımının desteklenmesi, kayıtlı kadın istihdamının desteklenmesi bakımından Sosyal Güvenlik Kurumunun iki farklı projesi, Avrupa Birliği projeleri yürüyor, bu bağlamda da pilot illerde kadınlar desteklenmekte. Önemli örnek çalışmalar olarak önümüzde duruyor.

Kurumsal bakımla ilgili ülke örnekleri var fakat zamanımız çok az ama ben hepsi bağlamında özel olarak şunu söyleyeyim -çok fazla zamanınızı almayayım- hepsi için özet olarak şunu söyleyebilirim ki İsveç, Fransa, Almanya, İngiltere örneklerinde gördüğümüz kadarıyla belediyeler için içerisinde. Yani belediyeler tarafından hizmet sunulmakta fakat federal hükümet tarafından da belediyelere bu konuda kaynak aktarılmakta. Ancak, bir taraftan da işçinin de katkı vermesi sağlanıyor, yani bir sacayağı gibi düşünün. Belediye, federal hükümet ve işçi, gerektiğinde işveren devreye giriyor, bu şekilde tüm tarafların ortak katkısıyla çocuk bakım destekleri sağlanmakta, tabii buna bağlı olarak farklı farklı onlarda da modeller var. Çok fazla zamanınızı aldığım için artık bu şekilde ayrıntıya girmeyeyim isterseniz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – İlerleyen zamanlarda zaten bu konudaki farklı ülke uygulamaları ya da diğer ülkelerin mevzuatında konu nasıl, onu zaten detaylı bir şekilde ayrıyeten inceleyeceğiz, o noktada hani burada hızlı geçmekte ben çok bir mahzur olacağını düşünmüyorum, özet şekilde geçebiliriz. Sonraki dönemde detaylı, ayrıntılı bir şekilde zaten o örnek ülkeleri ya da “Başka ülkelerde nasıl?”ı yine ayrıca konuşacağız inşallah.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Kesinlikle.

Naçizane şu önerim de olabilir bu konuyla ilgili olarak: Şimdi, bu bilgiler tamamen literatür taraması üzerinden edindiğimiz bilgiler. Belki hani şu olabilir: Mesela Almanya, İngiltere ataşeliğiyle iletişime geçerek siz ülkenizdeki bu konuda olan mevzuatı bizimle paylaşın ya da bize anlatın gibi...

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Tabii tabii, kastettiğim şey oydu.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Bunu kendilerinden duymak, dinlemek eksiksiz olarak size aktarılmasını sağlar. Biz de inşallah iyi haberleri ülkemize yansıtmak isteriz her anlamda.

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Yani Güler Hanım’ın aslında Sapanca’ya gelmesi lazımmış.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Aslında, o projeyi yürüten dairedeyim, proje koordinatörüyüm ancak o gün başka bir toplantıya gitmem gerektiği için... Yoksa çok isterdim orada sizlerle bir arada olmayı ben de isterdim, güzel bir program.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Bundan sonraki aşamalarda telafi ederiz inşallah.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – İnşallah, inşallah Sayın Başkanım.

Peki, “Kurumsal çocuk bakımı konusundaki önerileriniz nedir?” diye bize sorarsanız yine naçizane birkaç önerimiz var, ufak dokunuşlar yapmak istiyoruz bu konuda da.

Kamu kurumlarına açılacak kreşlerin tasarruf tedbirleri kapsamındaki sosyal tesis statüsünden çıkarılması... Az önce sunumumda da bahsettim, bu, bizim yıllardır hayal ettiğimiz, arzu ettiğimiz bir şey. İnşallah sizin Komisyonunuzun önerileriyle bu güzel gelişmeyi gerçekleştiririz.

Yine, işverenlerin yükümlülüğünde bulunan bakım maliyetinin yeniden kurgulanması. Az önce bahsettiğim, diğer ülkelerdeki uygulamada olduğu gibi işveren-işçi kamu desteği şeklinde kurgulanmasında fayda var. Tamamını işverenin üzerine yüklemenin de çok akılcı bir yaklaşım olmadığını uygulamalar bize gösteriyor. Belediyelere kreş, anaokulu ve gündüz bakımevi açılması yönünde bir zorunluluk getirilebilir. Nasıl ki şu anda sığınmaevleri açılma zorunluluğu varsa aynı şekilde, okul öncesi bakım kurumlarının açılması da bir mevzuatta düzenlenip zorunlu hâle getirilebilir. Onların da yine gerek bizim Bakanlığımız gerekse Millî Eğitim Bakanlığı tarafından denetiminin sağlanmasına, verilerinin de Millî Eğitim Bakanlığı bilgi sistemine akışının sağlanmasına ihtiyaç var; bu konuda mutlaka çalışmaya ihtiyaç var. Destek ve teşvik veren mekanizmaların çeşitlendirilmesi, bu da az önce bahsettiğimiz gibi önemli bir konu. Gerek vergi politikaları gerekse işveren-işçi kamu ve yerel yönetimler eliyle farklı destek politikalarının geliştirilmesine ihtiyaç var.

Yine, Bakanlığımız ve Millî Eğitim Bakanlığı iş birliğinde, şu anda çok dağınık olan mevzuatın bir çatı altında toplanmasına da ihtiyaç var. Dedğim gibi, sadece bizim Bakanlığımız değil; Millî Eğitim Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı olarak biz... 657’nin 71’inci maddesi kapsamındaki kreşlerin, çocuk bakımevlerinin, yine işverenler tarafından verilen hizmetlerin -yani birçok yer var, kooperatifler altında kurulanlar var, saymakla bitmiyor onu söyleyeyim, sizlere anlattığım gibi- mutlaka bir çatının altında kurgulanması, denetlenmesi, izlenmesi ve veri kaydının mutlaka yapılması gerekiyor.

Yine, 0-3 yaş için kurumlarla iş birliği içerisinde çalışarak ayrı bir bakım yönteminin geliştirilmeye ihtiyacı da var, o da ayrı bir çalışma.

Burada bırakayım. Aslında bırakmadan önce belki şunu da söyleyebilirim: Ben bu kurumsal bakım konusunda, bunun çocuk bakımı, engelli bakımı ve yaşlı bakımı olarak üç tane ayağı var dedim. Buna dair de birkaç veriyi belki paylaşabilirim. Eğer bu konuda daha ayrıntılı bilgi isterseniz Bakanlığımız

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğünün belki bu konudaki bir sunumunu isteyebilirsiniz. Ülkemizde hâlihazırda bulunan engelli bakım merkezlerinin toplam sayısı 550'dir ve yaklaşık 35 bin kapasiteyle hizmet vermektedir. Yine, ülkemizde bulunan yaşlı bakım merkezlerinin toplam sayısı 458'dir ve yaklaşık 37 bin kapasiteyle hizmet vermektedir.

Bunların haricinde, aile bireylerinin gün içerisinde kendilerine de vakit ayırıp sosyal hayata katılımlarını sağlamak amacıyla oluşturulmuş olan gündüz bakım hizmetleri merkezleri bulunmaktadır ki şu anda ülkemizde bu tip bakım merkezleri, engelliler için 194, yaşlılar için 164 tane merkez bulunmaktadır. Bu gündüz bakım merkezleri hem yaşlılar hem engelliler için çok önemsedığımız bir konu. Neden? Şöyle düşünün: Yani bizim aile, kültürel yapımızda yaşlıyı götürüp bir huzurevine atıp da bırakmak yadırganan bir durumdur; hep bunu çevremizde görürüz. Onun yerine, tıpkı çocuğumuzu bakımevine, kreşe, anaokuluna bıraktığımız gibi yaşlımızı da gündüz oraya bırakalım, gidip çalışalım işimizde, akşam geldiğimizde tekrar yaşlımızı, engellimizi alalım, aile ortamına getirelim, aile ortamında gencimizle yaşlımız bir arada, güzel ilişkilerle... Hem aile, kültürel yapımızı sürdürmek hem de kadının çalışma yaşamına girmesini ve kadının üzerinde olan o ağır iş yükünü de bir miktar almak, nefes aldırmasını sağlamak adına gündüz bakım merkezlerini hem yaşlılar hem çocuklar hem de engelliler için olmazsa olmaz bir merkez, bir cevap, çözüm yolu olarak değerlendiriyoruz.

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Peki bu konuda örnekler var mı? Böyle örnekler var mı? Yaşlıların ve engellilerin gündüz bakımını sağlayan merkezlerimiz var mı hâlihazırda?

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Tabii, tabii.

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Kaç tane var?

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Şu anda ülkemizde engelliler için 194, yaşlılar için de 164 tane gündüz bakım merkezimiz var. Bu sayının artırılması yönünde de aldığım duyumlar var, sayının artırılması yönünde çalışma yapıyor.

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Amasya'ya açacağız inşallah.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Evet, inşallah.

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Dernekler de var bildiğim kadarıyla Güler Hanım.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Tabii, tabii. Aynen dernekler de...

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Engelliler için falan...

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Ben burada bitireyim, sabrınız için çok teşekkür ederim, vaktinizi aldım kusura bakmayın.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Biz teşekkür ederiz Kıymetli Başkanım.

Belki duruma göre, ilerleyen aşamalarda yine sizdeki verilerden, sizin sunumunuzdan istifade etmeyle ilgili bir durumumuz büyük ihtimalle olacak.

Çok teşekkür ediyoruz kıymetli Daire Başkanımız Sayın Güler Özdoğan'a.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Teşekkür ederiz, sağ olun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Soru sormak isteyen ya da görüş belirtmek isteyen sayın milletvekillerimizin varsa görüşlerini alabiliriz. Yoksa tezkereyle ilgili de zannederseniz şey de başlamış.

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Ben bir şey söyleyeceğim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Tabii, buyurun Sayın Vekilim.

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Şimdi, tabii ki temelimiz çocuklarımız, aile bütünlüğü. Tüm bunlar için, işte çocuklar için kreşler, bakımevleri açarken bir de en büyük sorun, ki biz vekil olarak biliyoruz, böyle ailelerin dağılık olması, baba bir yerde... Tayin işlerini de bence bu komisyonun içine... Aileyi önce bir birleştirelim sonra...

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Çok önemli bu.

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Çünkü çok geliyor, işte anne bir yerde öğretmen, baba bir tarafta; işte, hekim arkadaşlar öyle ama aileyi önce bir araya getirip...

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Aileyi bir bütünleştirelim, aile bütünlüğümüzü sağlayalım.

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Sonra çocuk anneyi de bilsin, babayı da bilsin.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Aile bütünlüğümüzü sağlayalım, evet.

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Bunu da alalım işin içine, olur mu?

Teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Ben teşekkür ederim, sağ olun. Gerçekten önemli bir husus.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Esnek çalışma modelleri ve izinler konusunun kadın istihdamına negatif ve pozitif etkileriyle ilgili herhangi bir analiziniz, çalışmanız var mı?

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Şu anda bir analiz yok ancak Çalışma Genel Müdürlüğü'nün bu yönde bir projesi var, Avrupa Birliği projesi. Bu izinlerin, kadınların çalışması üzerine, çalışma hayatına olan etkisi üzerine bir analiz çalışması yapılacak. Bizim de Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nda bir eylem olarak, hedef olarak yer alıyordu ve Çalışma Genel Müdürlüğüyle bu anlamda birlikte, iş birliği içerisinde yürütüyoruz. İnşallah sonuçlarını da sizlerle paylaşırız.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Biz, tabii, bundan sonraki toplantımızda aslına bakarsanız... Hani Komisyonumuzun çalışma alanı ana olarak Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımız. Bundan sonraki toplantımızda da inşallah Çalışma Genel Müdürlüğümüzden bir sunum isteyeceğiz. En azından temel şeyleri oturtuktan sonra, mevcudu bir görüp çerçeveyi de çizdikten sonra, sonraki aşamalarda nasıl bir yol izleyeceğimizi, nasıl ilerleyeceğimizi daha doğru bakış açısıyla görebilme adına temel olarak önce Aile Bakanlığını, sonra da Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızdan bu çerçeveyi belirleme anlamında önemli olduğunu düşünüyoruz; sonraki aşamamız o olacak inşallah.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Bir de 2010'dan sonra CEDAW'ın sonuç gözlemlerinde, biliyorsunuz, Birleşmiş Milletler Kadına Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi, cinsiyetçi klişelere ilişkin kaygısıyla korumacı önlemler arasında iyi bir denge kurulması gerektiğini vurguluyordu ve Türkiye'yi bu konuda uyarıyordu. O uyarılardan sonra Bakanlık ne gibi uygulamalar yaptı, neler yaptınız ya da ne gibi önlemler aldınız; bununla ilgili belki birkaç şey sorabiliriz.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER UZMANI AKIN YUMUŞ – Sayın Vekilim, teşekkür ederim.

Aslında biz az önce Başkanın ifade ettiği bu 2016 yılındaki iş ve aile yaşamının uyumlaştırılmasına ilişkin izinlerin geliştirilmesi boyutunda özellikle bu kısmi süreli çalışmayla ilgili olarak 2016 yılındaki gelişimde çocukların mecburi ilköğretim çağına gelinceye kadar olan sürede kişilerin, çalışanların çalışma sürelerini istedikleri zaman dilimine indirebilmeleriyle ilgili bir madde yürürlüğe girdi ülkemizde 2016 yılı itibarıyla ve bu madde hem anneler hem babalar yani ebeveynler için girdi ve biz uluslararası raporlama yaparken Genel Müdürlük olarak bu durumu çok ön plana çıkarırız yani hani Türkiye’de böyle bir durum var. Hakeza, yine, 2015 yılında daha önceden İş Kanunu’muzda “babalık izni” diye bir kavram yokken beş gün de olsa bir babalık izni oldu, devlet memurlarına on gün babalık izni süresi. Bunlar yani bu bakım yükümlülüklerinin sadece kadının değil, erkeğin de sorumluluğu olduğuna dair gelişmelerle ilgili raporlamalar yapıyoruz ancak az önce sorduğunuz soru gibi, peki, bu ne kadar kullanılıyor? Yani evet, bu hak erkekler için tanımlandı ama erkekler bundan ne kadar faydalananıyor, buna ilişkin elimizde bir veri yok. Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı’na Çalışma Genel Müdürlüğüne bir görev vererek bu konuyu koyduk yani evet, bu izinler tanımlandı ama izinlerin tanınması ne kadar etkili oldu yani gerçekten erkekler bu bakım sorumluluğunu hissedebiliyorlar mı, bunu kullanma oranlarından bulabiliriz. Şu anda elimizde böyle bir çalışma yok ama Çalışma Genel Müdürlüğü, Başkanımın az önce ifade ettiği gibi, yürüttüğü bir proje kapsamında buna ilişkin bir değerlendirmede bulunacak. Biz de o zaman gerçekten bu 2016 yılında yürürlüğe giren düzenlemelerin etkili olup olmadığını rakamlarla görebileceğiz. Belki ondan sonra yeni düzenlemelere ihtiyaç duyabiliriz tabii ki.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Şimdi, ben bu noktada şöyle bir ekleme yapmak istiyorum bir antrparantez açıp: Tabii, tarafı olduğumuz uluslararası sözleşmelerin çalışma ve kapsama alanı, tespitleri bizim için önemli. O alanlarda o belirlenen hedefe doğru ilerleme amacıyla değişik çalışmalar da tabii yapıyoruz, yapmaya da devam edeceğiz. Tabii, burada, Sayın Vekilim “uyarmıştı” kelimesinden ziyade, ortaya çıkan...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Sonuç gözlemlerinde belirtmişti. Cevap veriyorsunuz siz de.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Ya da “gözlemler” şeklinde ifade edersek hani...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Gözlemlere Bakanlık cevap veriyor, o cevaben ne söylemişti, onu sordum. Rapordan da bakabilirim de hazır buraya gelmişken...

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Ya da “gözlem” şeklinde ifade edersek...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – “Sonuç gözlemleri” demiştik.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Ha, daha doğru olacağı kanaatindeyim.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Uyarı da var canım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Uyarı yani biz bağımsız bir devletiz. Biz kendi kapsama alanımızı, çalışma alanımızı Allah’ın izniyle belirleyebilecek konumdayız.

Ben çok teşekkür ediyorum kıymetli Daire Başkanımıza, uzmanımıza.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Teşekkür ederiz, sağ olun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Sizlere çok teşekkür ediyorum katılımızdan dolayı kıymetli vekillerim.

Başka bir soru yoksa burada kapatalım. İnşallah bir dahaki toplantımızın da gününü yine sizlerin...

FATMA AKSAL (Edirne) – Tabii, konuşarak yapalım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Tabii, konuşarak; zaten yaptık onu biliyorsunuz.

FATMA AKSAL (Edirne) – Evet, evet, biliyorum.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Kimleri dinleyeceğiz?

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Yine Çalışma Genel Müdürlüğümüzü planlıyorum.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Siz bize bir taslak çalışmanızı, önerileri...

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Şimdi, Çalışma Genel Müdürlüğümüzü de bir dinleyelim, ona göre birazcık bir şey çıkar, taslak çıkar ortaya; onu yine inşallah istişare ederiz sizlerle.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Millî Eğitim Bakanlığını da...

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Tabii, tabii, Millî Eğitim Bakanlığı... Şimdi, hani, şeyde olan konunun direkt ilgilileri ya da paydaşları çok önemli, Millî Eğitim Bakanlığı çok önemli burada, sendikalar önemli, üniversitelerin kadın araştırma merkezleri önemli, akademisyenler önemli. Hemen, ilk etapta aklıma gelenler bunlar ama konunun ana paydaşlarını bir dinledikten sonra inşallah daha netleşir ve onu da karşılıklı istişareyle belirleriz.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Kimleri dinlemeyi düşünüyoruz, bir yazıp bize iletirseniz biz de ona göre size sunuş yapalım, öneride bulunalım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Tabii, tabii, Çalışma Genel Müdürlüğümüzü de dinleyelim, ona göre çerçeveyi daha net çizmiş oluruz.

Çok teşekkür ediyorum.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER UZMANI AKIN YUMUŞ – Biz teşekkür ederiz.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ GÜLER ÖZDOĞAN – Teşekkür ederiz, sağ olun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Emeklerinize, ayaklarınıza sağlık.

Kapanma Saati: 16.23

